Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 267 (6. 158) ◉ 1986 йил 21 ноябрь, жума ◉ Баҳоси 3 тийин

КПСС XXVII съезди қарорлари — ҳаётга!

МАҲСУЛОТ СИФАТИ — КОРХОНА КЎЗГУСИ

Долзарб мавзу

ДАВЛАТ ҚАБУЛИ: БИРИНЧИ ТАЖРИБА, БИРИНЧИ САБОҚ

Келаси йилнинг 1 январидан бошлаб Тошкент шаҳрининг бир группа саноат корхоналарида маҳсулотнинг давлат қабули жорий этилади. Назоратнинг янги кўриниши билан машинасозлик, электрон ва электр техника, енгил ва ёғочни қайта ишлаш саноатининг муҳим буюмлари қамраб олинади.

Тажриба тариқасида давлат қабули «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси каби айрим корхоналарда ўз фаолиятини кенг қулоч ёйдириб юборди, «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси каби корхоналарда эса назоратнинг янги кўриниши билан маҳсулотнинг муайян қисмигина қамраб олинди. Тажрибанинг дастлабки якунлари давлат қабулига ўтиш ниҳоятда мураккаб иш эканлигини кўрсатмоқда. Уни бирорта ҳам коллектив кам-кўстсиз уддалай олмади, айрим жойларда маҳсулот реализация қилиш ҳажми ҳатто камайди. Ишлаб чиқаришни қайта қуриш, технология интизомини кескин ошириш, контроль-ўлчов приборлари ва ускуналари билан жиҳозлаш зарурати вужудга келди. Аммо практика шуни кўрсатмоқдаки, коллективлар давлат қабулига ўтишга нақадар яхши тайёргарлик кўришса бу қийинчиликларни шунчалик осон енгиб ўтиш мумкин.

Мисол учун «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» бирлашмасини олайлик. Бу ерда назоратнинг янги кўринишига ўтишнинг бош стратегик мақсади бошиданоқ аниқ белгилаб олинган эди. Давлат қабулининг бош вазифаси тракторсозлар коллективига сифатнинг энг юқори даражасига эришишда, Тошкент тракторларининг жаҳон бозоридаги рақобатбардошлигини оширишда ёрдам бериш эканлигини тўғри тушундилар. Бу вазифаларни ишлаб чиқарувчилар билан, партия, жамоат ташкилотлари билан, бутун коллектив билан биргаликда аҳил ҳаракат қилган тақдирдагина ҳал этиш мумкин.

Бу ерда етишмаётган анжомларни тайёрлаш, иш жойларини контроль ва ўлчов воситалари билан жиҳозлаш, ишлаб турган ускуналарнинг технологик аниқлигини оширишни кўзда тутувчи сифатни яхшилашнинг аниқ программаси амал қилмоқда. Технологияга риоя қилинишига, ишлаб чиқариш ва ижрочилик интизомини оширишга алоҳида эътибор қаратилган. Албатта ҳар бир янги ишда бўлганидек, кам-кўстлар ҳам йўқ эмас. Аммо, энг муҳими, давлат қабули дадил оёққа турмоқда.

Назоратнинг янги кўринишини жорий этиш жараёнида партия, касаба союз, жамоатчилик ташкилотлари фаолиятига катта роль ажратилган. Меҳнат коллективларида кенг кўламда тушунтириш ишларини олиб бориш, давлат қабулини жорий этиш ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини кескин оширишнинг муҳим омили эканлигини, бу охир-оқибатда халқ фаровонлигини оширишга ижобий таъсир этишини ҳар бир меҳнаткашнинг онгига етказиш зарур. Бу шунинг учун ҳам муҳимки, ҳали одамлар психологиясида қайта қуриш суръатлари жуда суст. Айрим жойларда давлат қабулига шунчаки бир кампания сифатида қарашяпти. Кўпчилик унинг моҳиятини, характерини тушунмаяпти. Жумладан, шу йил 17 ноябрь куни босилган «Эски қолип бўйича» сарлавҳали мақолага акс садо тариқасида олинган «Қизил тонг» бирлашмаси меҳнаткашларининг коллектив мактубида вужудга келган тиғиз вазият аниқ ҳис этилади. Одамлар бўлажак ўзгаришлар уларнинг ҳар бирига даҳлдор эканлигини тўғри ҳис этишган. Табиийки, оқибатда бу нималарга олиб келади, айтайлик, технология интизомини бузувчиларга ёки брак маҳсулот ишлаб чиқарувчиларга нисбатан қандай иқтисодий чоралар кўрилади, улар билишни истайдилар.

Бу хилдаги саволларга зудлик билан жавоб бериш лозим. Фақат сўз билангина эмас, аниқ, иқтисодий омиллар билан жавоб бериш керак. Коллективларнинг давлат қабулига ўтишга тайёргарлик даражаси бевосита ана шунга боғлиқ.

Йиллик мажбурият бажарилди

Пойтахтдаги экспериментал фурнитура-пластмасса заводи ҳозир маҳсулот ишлаб чиқариш графигидан ўн кун илгарилаб ишлаяпти. Жадаллаштиришга асосан меҳнат унумдорлигини юксалтириш эвазига эришиляпти. Сўнгги йилда корхонада ишлаб чиқаришнинг бу кўрсаткичи 6,3 процентга ўсди.

Фақат йилнинг ўн ойи мобайнида завод коллективи планга қўшимча 57 минг сўмлик турли хил маҳсулотларни реализация қилди. Натижада йиллик мажбуриятларни муддатидан илгари бажарди. Буюмларни Ўзбекистон енгил саноат корхоналарига шартнома бўйича аниқ етказиб берилиши таъминланди.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун давом этаётган социалистик мусобақада ностандарт ускуналар участкасидаги Владимир Карев ва Шамил Хабибулин бошлиқ бригадалар пешқадамлик қилишяпти. Улар ҳозир 1987 йилнинг январь ойи ҳисобига ишлашяпти.

Завод коллективи йилнинг учинчи кварталидаги хўжалик-иқтисодий фаолият натижалари бўйича Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги ҳамда тўқимачилик ва енгил саноат ишчилари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил байроғига сазовор бўлди.

Ҳозир корхонада ишлаб чиқаришнинг барча звеноларини янги иқтисодий режимда ишлашга — тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини молиявий таъминлаш асосида ишлашга ўтказиш учун кенг миқёсдаги тайёргарлик ишлари тугалланяпти.

Замондошимиз

ВАҚТДАН ЎЗИБ

Гулнора Тошпўлатованинг таржимаи ҳоли аксарият тенгдошлариникидан айтарлик фарқ қилмайди: мактаб—ҳунар-техника билим юрти—фабрика. Ҳозир у «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг 2-фабрикасида тикувчи-мотористка бўлиб ишлаяпти.

Гулноранинг мазкур корхонага ишга келганига мана саккиз йил бўлиб қолди. У меҳнат фаолиятининг дастлабки кунларини, устози Вера Лопатинанинг ўгитларини ҳали-ҳали мамнуният билан эслайди. Мураббий ўгитлари билан тиришқоқ қизнинг ғайрати уйғунлашиб яхши самара берди. У қисқа вақт ичида мустақил ишлашга ўтди. Интизомлилиги, меҳнатсеварлиги билан коллективнинг ҳурмат-эътиборига сазовор бўлди. Умуман ўн биринчи беш йиллик Гулноранинг ҳаётида қувончли воқеаларга бой бўлди. 1982 йилда фабрика коммунистлари уни КПСС сафига қабул қилдилар. 1983 йилда эса у «Энг яхши ёш ишчи» унвонига сазовор бўлди. Ун биринчи беш йиллик план-топшириқлари ва социалистик мажбуриятларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун эса у яқинда «Шавкатли меҳнати учун» медали билан мукофотланди.

Коммунистик меҳнат зарбдори Г. Тошпўлатова олий сифат потогида ишлайдиган Валентина Кочергина бошлиқ бригаданинг энг илғор аъзоларидан бири. Мазкур потокда спортчиларнинг турли моделдаги костюмлари тикилади. Бригада эса Муқаддам Абдураҳмонова бошлиқ коллектив билан мусобақадош. Ҳар икки бригада шу кунларда беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Г. Тошпўлатова эса ҳозир вақтдан ўзиб 1987 йил ҳисобига маҳсулот топширяпти. Моҳир тикувчи иш вақтининг ҳар дақиқасидан унумли фойдаланиш ҳисобига Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига қадар икки йиллик шахсий планини адо этиш мажбуриятини олган. Шак-шубҳасиз, аҳдига вафодор қиз юксак маррани муваффақият билан забт этади.

Шу кунларда фабрикада ишлаб чиқаришни қайта қуриш, 2—3 сменали ишга ўтиш учун қизғин ҳозирлик кўриляпти. Бу соҳада дастлабки қадамлар қўйилди. Бунда коммунист, Октябрь район Советининг депутати, конвейер партия группасининг ташкилотчиси Гулнора Тошпўлатованинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

СУРАТДА: Гулнора Тошпўлатова.

Т. Каримов фотоси.

Янгича тартиб—матбуот назоратида

Саноат маҳсулотининг сифатини оширишга хизмат қилиши лозим бўлган жуда муҳим тадбир — давлат қабули ошкора контрол остида, барча оммавий ахборот воситаларининг актив кўмаги билан жорий қилиниши керак. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетидаги кенгашда шу ҳақда гапирилди. Кенгашга газеталар, телевидение ва радио редакцияларининг раҳбарлари, шунингдек иқтисодий мавзуда ёзадиган журналистлар таклиф этилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари А. С. Икромовнинг нутқида матбуотнинг давлат қабули проблемаларига бағишлаб, 14—15 ноябрь кунлари КПСС Марказий Комитетида ўтказилган кенгаш материалларидан келиб чиқадиган асосий вазифалари таъкидланди.

Давлат қабули кенг жорий этила бошлагунча қолган ҳафталарда газеталар, телевидение, радио шу энг муҳим проблемага бағишланган махсус рубрикаларни очишлари зарур. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг нутқида журналистлар олдига шундай вазифа қўйилганлиги маълум. Партия, касаба союз ташкилотлари, бошқа жамоат ташкилотларининг меҳнат коллективларини янги шароитларда ишлашга тайёргарлик кўриш соҳасидаги фаолиятини кўрсатиш жуда муҳим мавзу бўлиб қолиши керак. Давлат қабули кадрларини танлаш, технологиядаги танг жойларни тугатиш, ўлчовларнинг аниқлигини таъминлаш, ишлаб чиқаришни тўғри ҳозирлаш, бу ишда давлат стандарти органларининг роли ва ўрни каби масалалар ёритилиши керак. Ижобий тажрибанинг конкрет адреслари, давлат қабулчиларини кутиб олишга ёмон тайёргарлик кўраётган корхоналар айтилди.

Журналистларнинг саволларига жавоблар қайтарилди.

(ЎзТАГ).

ПАХТАКОРГА МАДАДКОРМИЗ

„ОҚ ОЛТИН" — ВАТАНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ФАРҒОНА	0,03	105,04
ТОШКЕНТ	0,03	104,37
СУРХОНДАРЁ	0,21	100,97
НАМАНГАН	0,08	100,09
Сирдарё	0,21	96,63
ҚҚАССР	0,14	91,97
Андижон	0,10	87,24
Хоразм	0,08	85,40
Жиззах	0,14	80,01
Самарқанд	0,06	75,29
Бухоро	0,02	74,59
Навоий	0,04	60,89
Қашқадарё	0,05	59,18
Республика бўйича:	0,10	87,02

Ҳиммат кўрсатиб

Тошкент асбобсозлик заводи ишчилари бу йилги пахта йиғим-терими мавсумида Чиноз районидаги «Москва» колхози далаларида меҳнат қилдилар. Пахта теримида, айниқса, корхонанинг илғор ишчиларидан Ғ. Шокиров, А. Сарманов, Д. Ёқубова, Б. Бертаев 90— 100 килограммга етказиб «оқ олтин» териб, ҳашарда қатнашган ҳамкасбларига ибрат бўлишди. «Москва» колхозида асбобсозлик заводидан борган 50 га яқин ишчи бир ойдан ортиқ меҳнат қилиб, хўжаликка 100 тоннага яқин «оқ олтин» териб берди.

Корхона ишчилари ва инженер-техник ходимларининг қишлоқ аҳлига кўрсатаётган ёрдами фақат шундангина иборат эмас. Завод ишчилари ва хизматчиларидан 30 нафари август ойининг ҳар якшанба куни Тошкент районидаги Карл Маркс номли колхозга бориб, деҳқонларга далаларда етиштирилган мўл сабзавот ҳосилини, боғлардаги ширин-шакар меваларни йиғиб-териб олишда ёрдам беришди. Улар жами 20 тоннага яқин сабзавот ва мевани йиғиб-териб беришди.

Завод коллективи анча йиллардан бери Жиззах область Зарбдор районидаги «Ударник» совхозига оталиқ ёрдами кўрсатиб келяпти. Ўтган йили улар совхоз фермасини ремонт қилиш ва водопровод ўтказишда кўмаклашишди. Бундан ташқари ҳар йили хўжаликка ҳар хил эҳтиёт қисмлар, қурилиш материалларидан етказиб беряпти.

Р. НУРМАТОВ,

ЗАРБДОР МЕҲНАТ БИЛАН

Мухбирларимиз Т. Тошев, Т. Каримов, Р. Нўъмоновлар оталиқдаги областлардан хабар қиладилар.

Қаерда мусобақа яхши йўлга қўйилган бўлса, ўша ерда муваффақиятлар қўлга киритилаверади. Буни тўғри тушунган Тошкент маданият институти студентлари ҳам пахтазорда беллашувни авж олдириб юборганлар. Ҳар бир ҳашарчи-студент ўз зиммасига мажбурият олиб ишламоқда. Кутубхоначилик ва маданий-оқартув ишлари факультетлари орасидаги меҳнат беллашуви тобора қизиб боряпти. Бўлажак кутубхоначилар мусобақада биринчи ўринни эгаллашди. Бригадалар орасида ҳам мусобақанинг ошкоралиги ва таъсирчанлиги таъминланган. Беллашувга ҳар беш кунда якун ясаб борилади. Ғолиблар моддий ва маънавий рағбатлантирилмоқда. Доцент М. Туропов, ўқитувчи Н. Усанов, студент М. Наврўзов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадалари айни кунларда подбор теришда юқори натижаларга эришмоқдалар.

Институтнинг Лайло Давронова, Гулбаҳор Зарипова, Гулҳумор Нуриддинова, Буҳайринисо Рўзматова, Мавжуда Туропова, Бибинор Эшмуродова, Белла Мун, Наташа Прошина каби пешқадам теримчилари шу кунгача 1,5—2 тоннадан ошириб пахта териб бердилар. Уларнинг кўпчилиги 3 тоннагача пахта териб берамиз, деб мажбурият олишган.

Ҳашарчи-студентларнинг баракали меҳнатидан Сирдарё область Ильич районидаги Узоқов номли совхоз чўлқуварлари хурсанд. Студентлар фақат пахта териш билан эмас, балки бошқа ишларда, жумладан совхозда маданий-оқартув ишларини йўлга қўйишда ҳам кўмаклашяптилар.

— Ҳашарчиларимизнинг баракали меҳнат қилиши учун бу ерда яхши шарт-шароит яратиб берилган, — дейди кутубхона факультети декани А. Тўлаганов. — Яшаш шароитлари яхши, бўш вақтларда институтнинг «Нафосат» бадиий ҳаваскорлик ансамбли ҳашарчиларни ўзининг янги-янги концерт программалари билан ҳушнуд этмоқда. Кўчма дўконлар тез-тез келиб турибди. Ҳозирги долзарб кунларда совхоз далаларида меҳнат қилаётган 900 дан зиёд студент-ҳашарчиларимиз терим суръатини кучайтириб, бир грамм пахтани ҳам нес-нобуд қилмай, совхоз хирмонига тўкишга ҳаракат қилмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: Тошкент маданият институти студентлари совхоз далаларида.

Тонгги газеталарда

Ломоносовнинг номи Ватанимиз фани ва маданияти осмонида ёруғ юлдуз бўлиб порлаб турибди. Ҳар томонлама билимдон буюк олим, толмас маърифатпарвар ва ўз мамлакатининг оташин ватанпарвари бўлган Ломоносов Ватанимиз ривожига жўшқинлик бахш этди, биз учун фан билан практикани боғлаш тимсоли, халқнинг қудратли кучини ўзида мужассамлаштирган зот бўлиб қолди.

Рус ва жаҳон фани даҳоси туғилган куннинг 275 йиллигига бағишланиб 19 ноябрь куни ССР Иттифоқи Большой театрида тантанали мажлис бўлди.

Тантанали мажлис қатнашчилари **М. С. Горбачев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

Тантанали мажлисни СССР Фанлар академиясининг президенти академик **Г. И. Марчук** очди.

«М. В. Ломоносов — Ватан фанининг асосчиси» мавзуида СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик **К. В. Фролов** доклад қилди.

(Тантанали мажлис ҳақидаги батафсил ҳисобот тонгги газеталарда эълон қилинган).

Ўзбекистон билан танишув

Афғонистон Демократик Республикаси маҳаллий ҳокимият органлари вакиллари группаси Тошкентга келди. Улар Ўзбекистонда бўлган вақтларида халқ депутатлари маҳаллий Советларининг фаолияти билан танишадилар, саноат корхоналарида, колхоз ва совхозларда, илмий муассасалар ва ўқув юртларида бўладилар.

Афғонистонлик меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкентдаги филиалига бордилар, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида бўлдилар, республика пойтахтининг тарихий ёдгорликларини, янги қурилиш районларини кўздан кечирдилар.

АДР маҳаллий ҳокимият органларининг вакиллари 20 ноябрь куни Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

Проспект чирой очмоқда

Пойтахтимиздаги Сапёрлар кўчасида 112 квартирали турар жой биноси қад кўтармоқда. Объектда «Главташкентстрой» 2-уйсозлик комбинатига қарашли қурилиш монтаж бошқармасининг В. Саломахин бошчилигидаги қурувчилар меҳнат қилишмоқда. Космонавтлар проспектида эса 200 квартирали тўққиз қаватли турар жой биноси бунёд этилмоқда. Бу ерда қурилиш монтаж бошқармасининг Меҳнат Қизил Байроқ, Ҳурмат белгиси, Халқлар дўстлиги орденлари соҳиби Ниль Бойбеков ва Николай Мильников бошлиқ бригадалар ишламоқда.

Ниль Бойбеков бошлиқ бригада қурувчиларининг меҳнат мароми бинонинг тез орада бунёд этилишидан дарак беради. Бригада бошлиғининг номи ҳаммага яхши таниш. Яқинда у Халқлар Дўстлиги ордени билан мукофотланди. Бу бригадада 38 қурувчи меҳнат қилади. Геннадий Ким, Юрий Просвернов, Фанис Талибулин, Владимир Грунскийлар сидқидилдан қилаётган меҳнатлари билан бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Ҳар икки тўққиз қаватли турар жой биноси келгуси йилнинг биринчи кварталида фойдаланишга топширилади.

О. МАХМАЮСУПОВ.

Нафосат маскани — 50 ёшда

В. А. Успенский номидаги республика ўрта махсус музика мактаб-интернати ярим асрлик фаолияти давомида кўплаб кадрлар тайёрлаш билан бирга ёшларнинг нафосат тарбияси борасида ҳам талайгина ибратли ишларни амалга оширди.

Мактаб-интернат республикамиз болалар музика даргоҳларига методик ёрдам кўрсатувчи марказ сифатида ҳам қатор тадбирларни амалга оширяпти. Бухоро музика билим юртида очилган назарий бўлимни ташкил этишда, Тошкентдаги Надеждин номли музика мактаби фаолиятини йўлга қўйишда яқиндан ёрдам берди.

Нафосат масканини битириб чиққан ёш музикачилар орасида ўз ижрочилик маҳорати билан танилган истеъдод эгалари талайгина. Халқаро Бутуниттифоқ ва республика конкурсларида қатнашиб, шу ижодий кўрикларнинг лауреати бўлган ёшлар сони 100 кишига етиб қолди. Шу йилнинг ёзида Москвада ўтказилган Чайковский номидаги музика ижрочилари халқаро конкурсида фортепиано синфи ўқувчиси А. Султонов ҳам иштирок этиб, ўз маҳоратини намойиш қилди. Бу ёш пианиночи ижрочилик фаолияти учун Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати бўлди.

Мактаб-интернатда таълим олаётган ёш истеъдодлар камолоти йўлида қурилаётган тадбирлар ҳам эътиборга лойиқ. Ҳозир бу ерда симфоник ва духовой оркестр, скрипкачилар ансамбли ишлаб турибди. Бу коллективларга тажрибали педагоглардан Е. Гулаев ва М. Зайколар раҳбарлик қилиб келмоқдалар.

А. АЛИЕВ.

Шашка бўйича Бутуниттифоқ аёллар турнири. Тошкент тонги. 1986. Тошкент оқшоми. Вечерний Ташкент.

КЕЧА

Кураш кескинлашмоқда

Шашка бўйича Бутуниттифоқ аёллар турнирининг навбатдаги турида андижонлик Карима Мирзаева якка пешқадамлик қилаётган Елена Читайкина билан беллашди. Томонлар дурангга рози бўлишди. Республикамизнинг яна бир вакили Ирина Иванова Ривекка Эстеркинани мағлубиятга учратиб ўз мавқеини анча яхшилаб олди.

С. Устиненко — Е. Ткаченко, Е. Мартьянова — З. Белгина ўртасидаги партияларда қора доналарнинг соҳиблари ғалаба қилишди. Шундай қилиб турнирдаги вазият анча кескинлашди. З. Белкина ва Е. Читайкина икки яримтадан очко тўплаб пешқадамлик қилишмоқда. Ирина Иванова ҳисобида эса икки очко бор. Бугун навбатдаги тур ўйинлари ўтказилади.

КПСС XXVII съезди қарорлари — ҳаётга!

Сўз—цех партия ташкилоти секретарига

ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР

Ҳозир ҳар бир партия ташкилотида, ҳар бир коммунист ҳаётида масъулият ҳисси кучаймоқда. Бу табиий, албатта. Партия XXVII съезди белгилаб берган улуғвор вазифалар социалистик мусобақани кенг тус олдиришни, ўн иккинчи беш йилликнинг тўнғич йили планларини муваффақиятли бажаришни таъминлашни талаб этади. Айниқса КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномаси ҳар биримизни ички имкониятларни қидириб, ишга солишимизга даъват этди. Меҳнат коллективларида асосий эътибор ишлаб чиқариш ҳажмини ўстириш суръатларини меҳнат унумдорлигини ошириш эвазига таъминлашга қаратиляпти. Бизнинг цехимиз партия ташкилоти ҳам энг аввало коммунистлар эътиборини ана шу масалага қаратмоқда.

Бизда бутун коллективимиз учун намуна бўлаётган кишилар оз эмас. Масалан, цехимизнинг коммунистик меҳнат зарбдорларидан В. Назаров, Е. Красина ва бошқалар Мурожаатномага биринчилар қатори лаббай деб жавоб берган эдилар. Улар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигигача беш йилликнинг икки йилли планини бажариш мажбуриятини олдилар. Ўз зиммаларига партиямиз даъватига жавобан оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилган коммунистлар ва меҳнат зарбдорлари шу кунларда меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини янада мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлиги ва маҳсулот сифатини ошириш, материаллар ва энергетика ресурсларини тежаб сарфлаш учун ҳамма жойда кескин кураш олиб боряпти.

Цех партия ташкилоти ўз олдида турган муаммоларни яхши тушунади. Тўғрисини айтганда, бизда ишлар ёмон бораётгани йўқ. Коллектив бир маромда, график бўйича иш олиб боряпти. Аммо бизнинг олдимизда энг муҳим муаммо шуки, маҳсулот сифатини кескин кўтаришимиз керак. Материал таъминотидаги узилишлар бунга анчагина ҳалақит беряпти.

Партия XXVII съезди томонидан қўйилган фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва экономикани интенсивлаштиришга жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. Масалан, бизнинг цехимизда ҳам бошқа кўпгина цехлар қаторида техника жиҳатидан қайта жиҳозлаш, реконструкция қилиш ишлари муҳим ўрин тутади.

Цех партия ташкилотида маҳсулот сифатини қандай қилиб яхшилаш йўллари ва бунга коммунистлар диққат-эътиборини қаратиш энг актуал ва долзарб вазифалардан бири бўлиб ҳисобланади. Бунга янги дастгоҳларни тушириш сифати ҳам таъсир қилаяпти. Масалан, транспорт цехи ходимлари чет эл машиналарини гоҳида очиқ ҳавода сақлашяпти. Гоҳида уларнинг яшиклари синиб кетган бўлади. Цехни ва бутун корхонани техника жиҳатидан қайта жиҳозлаш планларининг муваффақиятли бажарилмаслигига ана шу нарса ҳам сезиларли даражада таъсир кўрсатяпти. Бу янги техникани ўрнатишга ҳам салбий таъсир этади. Турган гапки, буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқаришни интенсивлашга, маҳсулот сифатига ҳам салбий таъсир кўрсатади.

Демак сифат учун кураш — биз учун энг долзарб вазифа. Ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этишни жадаллаштириш, бошқа кўпгина муаммоларни ҳал этиш пировард натижада битта нарсага келиб боғланади. Яъни кишилар онгини қайта қуришга! Барча цехлар иши бир-бирига узвий боғлиқдир. Шундай экан, барча цехлар ва хизмат бўлимлари ходимлари онгига шу нарсани чуқур сингдириш, керакки бирон цех ёки масъул соҳадаги кишиларнинг ўз вазифаларини сидқидилдан адо этмаслиги ишлаб чиқариш жараёнига ҳам ўз таъсирини ўтказади. Демак, бир-бирини ўзаро тушуниш, биргаликда ҳаракат қилиш, бунда ҳар қандай тор фикрлашларга барҳам бериш муҳимдир. Цех партия ташкилоти коллектив олдида турган вазифаларни ҳал этиш борасида бунга алоҳида аҳамият беради. Ҳозир қайси бригада ёки участкада бўлмасин, ижодий ташаббускорликни авж олдириш, социалистик мусобақани ривожлантириш, фан-техника тараққиёти ютуқларини тезроқ жорий этиш, дадил изланиш, ишга ижодий ёндошиш ҳамда нуқсонларга муросасизлик руҳи ҳукм сураяпти.

Бизда кўпчилик намуна олишга арзийдиган коммунистлар анчагина. Масалан, М. Бронин, П. Ҳолматов ва бошқа коммунистлар ўз зиммаларига юклатилган топшириқларни сидқидилдан адо этиб, бутун коллективда обрў-эътибор қозонишмоқда. Цех партия ташкилоти Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми талаблари асосида коллектив ўртасида олиб борилаётган идеологик, сиёсий-тарбиявий ва ташкилотчилик ишларини ҳам янги поғонага кўтаришга интилмоқда. Бу борада биз аниқ тадбирлар планини ишлаб чиққанмиз. Энди бутун эътибор ана шу ишларни янги поғонага кўтаришга қаратилмоқда.

А. ХОЛОПОВ,
«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси 2-цехи партия ташкилотининг секретари.

Идеология ва ҳаёт

Давр билан боғлаб

Октябрь районида 15 та халқ университетининг 49 та факультети фаоллик кўрсатмоқда. Уларда 275 турли касбдаги пропагандистлар, лекторлар, сиёсий ахборотчилар, агитаторлар иш олиб бормоқдалар. Улар орасида турли касб эгалари бўлган 27 нафар фан доктори ва фан кандидати бор.

Ўтказилаётган машғулотларнинг ўтган йиллардан фарқи шуки, у корхона ишлаб чиқариш фаолияти билан узвий боғлиқ ҳолда ўтказилмоқда. Тингловчилар машғулотдан ўз иш фаолиятларида фойдаланмоқдалар.

Район корхоналарида, мактабларда ўнта «Саломатлик университетлари» ишлаб турибди. Булардан 13, 19, 37, 40-мактаблар қошидаги, «Малика», Тошкент тикувчилик, кўн-галантерея ва спорт товарлари ишлаб чиқариш бирлашмаларида «Саломатлик университетлари» яхши иш олиб бормоқда. Бу университетларга етук врачлар ректорлик қилмоқдалар. Университетни битириб чиққан кишилар саломатлик ҳақида маълум маълумотларга эга бўлиб, дастлабки тиббий ёрдам кўрсатиш малакасини ҳам орттирмоқдалар.

Бир неча корхоналар ва район социал-таъминот бўлими қошида «Ҳуқуқ» университетлари ишлаб турибди. Уларда гражданларнинг ҳуқуқ ва бурчлари, пенсияга чиқиш йўл-йўриқлари тўғрисида юристлар суҳбатларини тинглайдилар, юридик маълумотлардан хабардор бўладилар. Ҳамма мактабларда «Ота-оналар университетлари» ишлаб турибди. Бу ерда «Партия ва ҳукуматимиз қарорларини ҳаётга тадбиқ қилиш», «Ота-она — тарбияда ўрнак». «Ҳунар — бахт калити», «Ота-оналарнинг ҳуқуқ ва бурчлари», «Ёшларни нонни эъзозлашга ўргатайлик», «Бола бошидан», «Рус тили — дўст тили» каби қатор мавзуларда суҳбат ва лекциялар ўтказилмоқда. Энг актив лектор ва агитаторлардан иқтисод фанлари доктори Абдувоҳид Абдуғаниев «Қизил шарқ» маҳалласида, бадиий буюмлар фабрикасида КПСС XXVII съездининг жадаллаштириш ва қайта қуриш бўйича вазифалари, халқ фаровонлигини ошириш режалари ҳақида мазмунли докладлар ўқиди. Иқтисод фанлари кандидати И. Ўткенбаев 1986—1990 йилларда ва 2000 йилгача бўлган даврда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари ҳақида жорий жойларда мароқли суҳбатлар ўтказди. Филология фанлари доктори Азиз Қаюмов янгича урф-одатларни актив жорий этиш ҳақида ҳамда эскилик сарқитларига қарши олиб борилаётган кураш, маданият янгиликлари ҳақида жонли, сермазмун суҳбатлар ўтказмоқда. «Янги шаҳар» маҳалла аҳли мароқли суҳбатлардан мамнун бўлмоқда.

Филология фанлари кандидати Ж. Усмонов «Ота-оналар университетлари»да таълим-тарбия ҳақида лекция, суҳбатлар ўтказяпти. «Халқаро аҳвол», «Оламда нима гап!», «Идеология ва ҳаёт», «Совет турмуш тарзи», «Икки дунё—икки хил ҳаёт» каби мавзуларда ҳам лекторлар район корхона, муассасаларида тез-тез суҳбатлар олиб бормоқдалар.

Университет активларидан юрист В. Муругов, врачлардан Н. Гудакова, Ҳ. Абдураҳмонов ва бошқалар активлиги ҳақида ҳам илиқ сўзлар айтиш мумкин. «Совет турмуш тарзи», «Маданият ва эстетика», «Иқтисод» университетларида эса тингловчилар ўзлари қизиққан мавзуларда турли маълумотлар олиб, билим доираларини бойитишяпти.

Умуман, кўплаб университет тингловчилари ўзларини сиёсий-ғоявий, маданий, иқтисодий, педагогик малакаларини ошириб боришяпти. 1987 йилдан университетлар фаолиятини янада кенгайтириш кўзда тутиляпти. Уларда назарий ва амалий машғулотлар савиясини янада ошириш тадбирлари кўрилади.

Бироқ, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумининг талаблари нуқтаи назаридан халқ университетлари ишига баҳо берсак, ҳали улардаги машғулотлар мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш вазифалари асосида чуқур ва конкрет бўлмаётганлиги, гоҳида машғулотлар савияси пастлиги, расмиятчилик ва қироатхонлик ҳоллари рўй бераётганини кўрамиз. Ҳали халқ университетлари иш услубини тубдан қайта қуриш борасида кўпгина вазифалар турибди. КПСС XXVII съезди илгари сурган янги йўл-йўриқлар асосида ишларни қайта қуриш, барча илғор тажрибаларни эса ўз вақтида қўллаб-қувватлаш ва кенг ёйиш, тингловчиларнинг танқидий мулоҳаза ва таклифларидан ўз вақтида тўғри хулоса чиқариб, чоралар кўриш, халқ университетларини малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш ҳақида ҳам жон куйдириш керак.

С. СУЛТОНОВ,
«Тошкент оқшоми»нинг жамоатчи мухбири.

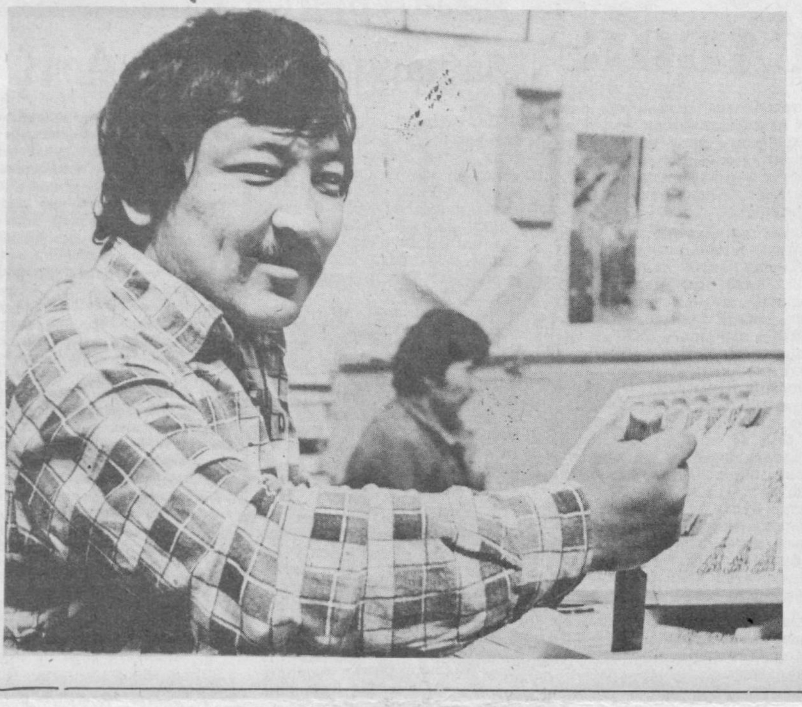

МОҲИР ДУРАДГОР

Тошкентдаги миллий музика асбоблари фабрикасида ўз касбига меҳр қўйган кўплаб ишчилар меҳнат қилишади. Улардан бири Абдуаҳад Валиевдир. Смена топшириқларини ҳамиша ортиғи билан адо этаётган бу илғор ишчи томонидан тайёрланаётган материаллар ҳамиша сифатлилиги билан бошқалардан фарқ қилади.

КПСС XXVII съезди қарорларига жавобан фабрика коллективи кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришга ҳам алоҳида эътибор бермоқда. Бу ерда сўнгги йилларда чиқинди материаллардан болалар учун турли ўйинчоқлар ишлаб чиқариладиган бўлди. Булар ҳар хил шаклдаги картинка, кубиклар ва кичкинтойларга мўлжалланган каравотлардан иборат. Бу буюмларни тайёрлашда зарбдор ишчи А. Валиевнинг ҳиссаси катта бўлмоқда.

СУРАТДА: Абдуаҳад Валиевни иш устида кўриб турибсиз.

Ҳ. Солиҳов фотоси.

Минг бир касб

ИШЧИ БАХТИ

«Таштекстильмаш» заводини айланганда биринчи бўлиб қуюв цехининг катта биноси кўзга кўринади. Бу цех корхонадаги энг меҳнати оғир, қийин, шу билан бирга масъулиятли цех ҳисобланади. Завод шу цехдан бошланади, десак янглишмаган бўламиз. Бу ерда асосан заводнинг кекса, ветеран ишчилари, урушнинг оғир йилларида корхонанинг бутун машаққатини елкасида кўтарган, урушга биринчи снарядларни тайёрлаб берган кишилар меҳнат қилади. Нега шундай? Чунки бу ердаги меҳнатга ҳамма ҳам чидайвермайди. Баъзи бир ёшлар цехга келишади-да, бир-икки ой ишлагач, қийинчиликка чидай олмай кетиб қолишади. Фақат энг меҳнатсевар, иродали ёшларгина қолишади. Қуюв цехида ишлаб чиқариш илғори бўлган, жонажон коллективи билан қийинчиликларни ҳам, қувончларни ҳам кўп йиллардан бери баҳам кўриб келаётган аёллар меҳнат қилиши айниқса ажойибдир.

Завод «Ҳурмат тахтаси»да чиройли, аммо бироз ғамгин кўзлари билан боқиб турган аёл суратини кўриш мумкин. Бу қуюв цехининг илғор стерженчиси, II ва III даража Меҳнат Шуҳрати орденлари кавалери, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Дина Дмитриевна Толстиковадир.

Дина Дмитриевна асли тулалик. Ўрта мактабни битиргач дастлаб Москва областидаги Митишин тўқимачилик фабрикасида тўқувчи бўлиб ишлади. Шунда тошкентлик бир йигит билан севишиб, турмуш қурди. Шундай қилиб у Ўзбекистон пойтахтига келиб қолди. Турмуш ўртоғи «Таштекстильмаш» заводида ишларди. Рафиқасини ҳам шу ерга ишга олиб келди. Мана 27 йилдирки, Д. Толстикова қуюв цехида ишлаяпти.

— Нега айнан қуюв цехини танлагансиз? — деб сўрадик биз ундан. — Стерженчилик касби қийин. Бир оз зерикарли-ку...

— Менинг у ердан бу ерга сакрайвериш одатим йўқ. Ҳар қандай ишда, ҳатто энг қийинида ҳам такомиллашмаган томонларини кўриб, уни осонлаштириш мумкин. Ҳар бир инсоннинг ўз иш жойи, касби бўлиши керак.

Мен Дина Дмитриевна қандай қилиб стерженлар тайёрлаётганлигини кузатдим. У енгил, тез, соз ишларди. Ҳар куни 400 тадан стержен тайёрлайди. Д. Толстикова планини бажармаган вақт бўлмайди; смена топшириқларини мунтазам 120—130 процентга етказиб адо этади.

Дина Дмитриевна кўп марталаб социалистик мусобақа ғолиби бўлган. Унга «Коммунистик меҳнат зарбдори», «Ўз касбининг устаси» унвонлари берилган. Ҳозир ишдан кейинги бўш вақтларини депутат сифатида сайловчилар наказларини бажариш учун сарфлайди.

— Бизнинг стержен бўлимимизда 26 ишчи ишлайди, — дейди мастер Тина Богачевская, — булар асосан аёллардир. Меҳнат шароитини кўриб турибсиз: механизация йўқ даражада, деярли ҳамма иш қўл кучи билан бажарилади. Бу ерда аёллаагина эмас, эркаклар ҳам зўрға чидайди. Баъзан менинг ўзим ҳам бу ерда аёллар қандай ишлаётганлигига, топшириқларни мунтазам аъло сифатда ошириб бажаришларига ҳайрон қоламан. Бу биринчи навбатда бизда ғоят меҳнатсевар, интизомли, уюшқоқ аёллар тўпланганлиги натижасидир. Коллективимизда кимдир қимматли вақтини гап сотиб ёки магазинга кетиб беҳуда ўтказганлигини кўрмайсиз. Ҳамма иш соатининг ҳар бир минутидан омилкорлик билан фойдаланиб, жиддий меҳнат қилади. Бизда ишбай усулида ҳақ тўланади. Аммо, маошимиз бошқа цехлардагидан деярли фарқ қилмайди. Шундай бўлса ҳам аёллар бу ерда кўп йиллардан бери ишлашади, касбларидан нолишмайди. Илғор ишчиларимиз Р. Зокирова, З. Тошева, Т. Власова, А. Терёхиналарнинг ўз касбига фидокорлиги ҳақида кўп гапириш мумкин. Дина Дмитриевна эса бу дугоналари орасида худди ёрқин юлдуздай порлаб туради. У юксак малакали стерженчи, рихталовчи ҳисобланади. Бундан ташқари қуюв ишлаб чиқаришидаги бошқа ишларни ҳам тез ва соз бажара олади. Мен Дина Дмитриевна ўз иш жойини қандай яхши ташкил эта олишини барчага намуна қилиб кўрсатаман. Пешқадам ишчи республика Олий Совети депутати ва цех касаба союз комитети аъзоси сифатида ўзи билан ёнма-ён меҳнат қилаётган ҳамкасблари тўғрисида мунтазам ғамхўрлик қилади. Уларга яхши маслаҳатлари, йўл-йўриқлари билангина эмас, балки амалий иш билан ҳам ёрдам кўрсатади.

Қотмагина, камтар бу аёлнинг ишлашига разм соларканман, ўзимча унинг ўрнида мен шундай ишлай олмасдим, деб кўнглимдан ўтказаман.

Унинг чаққон қўллари енгил ҳаракат қилиб оғир ишни тез ва соз бажарарди. Бу қўллар икки ажойиб қизни ҳам тарбиялаб етиштирди. Қизлар ҳам ўз ота-оналари сингари меҳнатсевар, камтар бўлиб ўсишди. Дина Дмитриевна эса оиласидаги тотувлик, файз-баракани кўриб, толеи баландлигидан, ҳалол меҳнати билан ўз бахт-иқболини яратганлигидан фахрланади.

И. СОБИРОВА.

Ранжитган бўлсак узр...

БЕПАРВОЛИКМИ ЁКИ МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК?

Газетхонлар редакцияга йўллаган хатларида ўқтин-ўқтин чироқ ўчиб қолаётганлиги, берилган буюртмалар ўз вақтида бажарилмаётганлиги ҳақида шикоят қилмоқдалар. Қуйида биз ана шу хатлардан айримларини шаҳар электр тармоқлари корхонаси раҳбарлари диққатига ҳавола этамиз:

Куз фаслининг инжиқликлари бошланди. Яқинда ёмғир аралаш бўлган шамол натижасида В. Зоҳидов кўчасидаги баъзи корхоналар ва 3, 4, 5-Аҳил проездидаги хонадонлар чироқсиз қолди. Октябрь ва Собир Раҳимов районлари территориясига хизмат қилувчи электр тармоқлари авария хизмати идорасига буни маълум қилдик. Телефонда диспетчернинг:

— Бугун буюртма кўп. Улгура олмасак керак,— деган жавобини эшитдик.

Машинага ўтириб, электр тармоқлари идорасига боришга тўғри келди. Бу ерда монтер ва машиналар етишмас экан. Аммо шунга қарамасдан диспетчер бизга Қодир ака деган монтёрни қўшиб берди. Хуллас, чироқ ёнди. Аммо чироқ ана шундай ўчиб қолаверса монтёрни бориб машинамизда олиб келишимиз керакми!

Маҳалла аҳолиси номидан:
Т. АБДУРАҲМОНОВ.

✦

Собир Раҳимов районидаги Қорасарой кўчасида қанчадан-қанча тупик ва проездлар жойлашган. Охирги вақтда чироқ ўчиши одат тусига кириб қолди. 27, 28-октябрь кунлари кечқурун ўчган чироқ ярим кечада ёнди. Умуман октябрь ойининг ўзида биз яшаб турган Адлер тупигида ўн мартадан ортиқ чироқ бўлмади.

Октябрь ва Собир Раҳимов районларига хизмат кўрсатувчи электр тармоқлари идорасига қилган мурожаатимиз беҳуда кетмоқда. Қачонгача биз чироқсиз ўтиришимиз керак!

Ў. МАННОПОВ,
Крупская номли маҳалла комитети раиси.

✦

Биз Сағбон кўчасидаги Қўштут проездида истиқомат қиламиз. Кўчадаги симёғочли чироқлар яхши ёнмагани етмагандек кечқурунлари уйимиздаги чироқлар ҳам хира ёнади, дам-бадам ўчиб туради. Радио тинглаш, телевизор кўриш имкониятидан кўпинча маҳрум бўлмоқдамиз. Бизга хизмат кўрсатадиган электр тармоқлари идораси шундай ён бикинимизда. Аммо улар меҳнаткашларнинг аризаларига бефарқ қарашмоқда.

Ф. БОЙМАТОВ,
хизматчи.

✦

9 октябрь куни кечки пайт уйимизда чироқ ўчиб қолиб, ярим кечадан кейин ёнди. 12 октябрь соат 20 дан 30 минут ўтганда яна чироқ ўчди. 13 октябрда бу аҳвол яна қайтарилди. Ундан кейин ҳам. 42-46-95 телефонига қўнғироқ қилиб буюртма берсак:

— Албатта текширамиз, бориб ёқиб беришади,— деган жавобни оламиз. Аммо чироқ кунора, кунда ўчавериб жонимизга тегди.

С. АЗИЗОВ,
Тинчлик кўчаси, 35-уй.

РЕДАКЦИЯДАН: Бу хатларнинг ҳаммаси Октябрь ва Собир Раҳимов районлари территориясига хизмат қилувчи электр тармоқлари идораси хусусида. Фактлар шуни кўрсатмоқдаки, ана шу идорада ишлар яхши йўлга қўйилмаган. Аҳолидан тушган шикоятлар юзасидан ўз вақтида чора кўрилиши, улар дафтарда қолиб кетмаслиги керак.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ҲИНДИСТОН ҲУКУМАТИНИНГ МАЖЛИСИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон Бош министри Ражив Ганди КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга қиладиган расмий дўстона визити муносабати билан бугун мамлакат ҳукумати министрлар кабинетининг мажлисини ўтказди. Ҳиндистон ахборот агентликларининг хабарларига кўра Р. Ганди раислигида ўтган мажлисда Совет Иттифоқи раҳбарининг бўлажак визитига тайёргарлик кўриш билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилган.

Ҳиндистон М. С. Горбачев визитига жуда катта аҳамият бермоқда, деб таъкидлайди «Юнайтед Ньюс оф индиа» агентлиги. Жавоҳарлал Неру асос солган самимий дўстлик муносабатлари Ҳиндистонни Совет Иттифоқи билан боғлаб турибди. Ҳиндистон билан СССР тараққиётнинг асосий шартлари— қуролсизланиш, кескинлик манбаларини бўшаштириш ва тинчликни таъминлаш проблемалари юзасидан ўхшаш позицияларда туриб келмоқда.

«РЕНО» ФИРМАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ— БОШ ДИРЕКТОРИ ЎЛДИРИЛДИ

ПАРИЖ. «Рено» давлат машинасозлик фирмасининг президенти— бош директори Жорж Бесс тўғридан отилган бир неча ўқдан ўлдирилди. Номаълум шахслар группаси Ж. Бесс ишдан қайтаётган пайтда уни уйи олдида кутиб туришган экан. Қотиллар яширинишга муваффақ бўлдилар.

Франция бош министри Жак Ширак ва ҳукуматнинг бир қанча аъзолари жиноят содир бўлган жойга келдилар. Ички ишлар министрлигида терроризмга қарши кураш проблемасига оид шошилинч кенгаш ўтказилди. Полиция қотиллик Франциядаги «Аксьон директ» экстремист гуруҳи томонидан уюштирилган, деб ҳисобламоқда. Мазкур гуруҳ бошқа жиддий сиёсий жиноятлар қилганликда ҳам айбланади.

СУДЬЯНИ НОКАУТ ҚИЛДИ

БРАЗИЛИА. Бразилиянинг таниқли боксчиси 22 яшар Жозе Карлос Коста бокс мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқидан тоабад маҳрум этилди. У Сан-Паулу штати чемпиони номини олиш учун бокс жангида очколар бўйича мағлубиятга учрагач, натижа эълон этилганидан сўнг рингнинг ўзидаёқ судьяга... қаттиқ зарба бериб уни ҳушидан кетказди.

Шундай қилиб, судья саккиз минут мобайнида ҳушига келолмади. Сан-Паулу штатининг бокс федерацияси «судьяга ҳужум қилганлиги учун» Жозе Карлос Костани ўйинда қатнашишдан умрбод маҳрум этди.

БОСМАЧИЛАР УЯСИ ТОР-МОР КЕЛТИРИЛДИ

КОБУЛ. АДР қуролли кучлари маҳаллий аҳолининг актив мадади билан Кандахор вилоятидаги босмачиларни тугатиш борасида муваффақиятли операция ўтказди. Босмачиларнинг террорчилик ҳуружларида ишлатилиб келган базаси йўқ қилинди. Тўплар ва милтиқлар, ўқ-дорилар ўлжа олинди.

Француз Клод Лесеф ўзининг «Ситроен» машинасида бир неча минглаб километр масофани босиб ўтди. Вақти келиб бу машина путурдан кетди, юриш учун хавфли бўлиб қолди. Тўкилиб кетай деб турган машинани Лесеф ташлаб юбормасликка қарор қилди. Ва уни қайта жиҳозлаб парвоз этишга жазм этди. Самолётсозлик ва аэродинамика билим асосларини эгаллаган ташаббускор бу ҳаваскор кўп ойлар давомида эски машинани мана шу ҳолга келтириб парвоз қилди.

АПФ—ТАСС телефотоси.

КАЛЕЙДОСКОП

САЁҲАТЧИ-КАПАЛАКЛАР

Олис масофага учиш бўйича замонавий самолётлар ёки қушлар ҳам эмас, балки... капалаклар биринчи ўринда турар экан. Канаданинг Торонто университети мутахассислари шундай фикрга келишди.

Ҳар кузда улар шарқий тоғлар устидан Марказий Мексика томон икки минг километрли масофани учиб ўтишади. Бу парвоз чоғида капалаклар ҳаракатланаётган ҳаво оқимидан усталик билан фойдаланади. Американинг «Ридерс дайджест» журналининг хабар беришича, капалаклар икки ярим километр баландликда учиб, соатига 25 километр масофани босиб ўтишар экан.

ЖИНОЯТСИЗ КУН ЙЎҚ

«Тунги навбатчилик пайтида шаҳарда тўрт киши ҳалок бўлди, ўн бир киши оғир жароҳатланди», —бу сатрлар қотиллик ва бошқа жиноятлар бўйича биринчи ўринни эгаллаб турган Американинг Детройт шаҳри бош полиция маҳкамасининг маълумотномасидан келтирилди.

Энг ажабланарли жойи шундаки, маълумотномада қайд этилган хунрезликлар «жиноятсиз кун» деб эълон қилинган шанба кунларидан бирида содир бўлган. Минглаб кишилар тобора ўсиб бораётган жиноятчиликларга қарши шаҳар кўчаларига намойишга чиқишди. Бироқ шаҳарда жиноятчилик ҳамон давом этмоқда. Фақат шу йилнинг саккиз ойи мобайнида шаҳарда 314 киши ҳалок бўлган, деб маълум қилади Португалиянинг «Диарну» газетаси.

ЯНГИ ЖАҲОН РЕКОРДИ

Ғарбий Германиянинг Золинген шаҳрилик 27 ёшли М. Дингер сув остида давомли сузиш бўйича янги жаҳон рекордини ўрнатди. У сув остида 24 соат бўлди. Шу вақт мобайнида «рекордчи» аквалангдан 40 минг литрга яқин ҳавони истеъмол қилди. Сув остидаги саёҳат пайтида М. Дингер ҳаракатининг бир маромда бўлиши учун 12.000 калорияли суюлтирилган овқат сарфланди.

«Оқшом»га хатлар

Оталар шуҳрати унутилмайди

ЖАНГЧИ ПЕДАГОГ

1943 йил май ойида 17 ёшга ҳам тўлмаган Аннамурод Эшниёзов кўнгиллилар қатори жангга отланди. Миномётчилар полк мактабининг сержантлар тайёрлайдиган курсини тугатгач, 1-Украина фронтига юборилди. Ғарбий Украина ва Польшадаги жангларда қатнашди. Кейинчалик Познань, Лодзь, Варшавани озод қилишда мардлик, жасурлик кўрсатди. Совет Иттифоқи Маршали Г. К. Жуков қўмондонлигидаги 1-Белоруссия фронтига қарашли 1-механизациялашган танк армияси сафида Берлингача борди.

Унинг Улуғ Ватан уруши йилларига доир ҳужжат ва эсдаликларини кўздан кечирамиз. 1-гвардиячи танк армияси қўмондони генерал-полковник М. Катуков имзо чеккан фахрий ёрлиқ, иккинчи даражали Ватан уруши ордени, «Жанговар хизматлари учун» медали унинг жанговар фаолиятидан гувоҳлик беради.

Аннамурод Эшниёзов урушдан кейин ҳам Совет Армияси сафидаги хизматини давом эттирди.

Кейин Тошкентда ўқиди, олий маълумотли бўлди, ишлади, Коммунистик партия сафига қабул қилинди. Коммунист-педагог 1950 йилдан 1960 йилгача Калинин районидаги 53-ўрта мактабда, Г. С. Титов номидаги республика мактаб-интернатида ёшларга билим бериш, уларни Ватаннинг содиқ фарзандлари этиб тарбиялашга ҳисса қўшди. Ҳозир у Н. К. Крупская номидаги Тошкент мактабгача тарбия педагогика билим юртида КПСС тарихидан дарс бермоқда. Унга ҳалол меҳнати ва ёш авлодни тарбиялашдаги катта хизматлари учун Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси унвони берилган. Жангчи педагог халқаро вазият кескинлашган шу кунларда тинчлик, дўстлик, халқлар биродарлиги ғоясини тарғиб қилишга алоҳида эътибор бермоқда.

Қ. КАРИМБЕКОВ,
ТошДУ КПСС тарихи кафедраси ўқитувчиси.

Г. РАҲИМБЕРГАНОВА,
ўқитувчи.

БИНОКОРЛАР ТАЙЁРЛАНМОҚДА

«Главташкентстрой»нинг ўқув-курс комбинати ташкил этилганига 20 йил бўлди. Ўтган даврда бу ҳунар маскани шаҳар қурилиш ташкилотларига ўн минглаб малакали бинокор ишчиларни етказиб берди.

Ўқув-курс комбинати коллективининг 20 йиллик фаолиятига бағишланган кечада қизиқарли фактлар келтирилди. Бинобарин, 1966 йилги зилзиладан сўнг қурувчилик касбларини ўргатувчи қисқа муддатли курслар ташкил этиш зарурати пайдо бўлади ва ўқув-курс комбинати ташкил этилади. Коллектив ўз олдига қўйилган вазифани муваффақият билан бажаряпти. Эндиликда шаҳардаги деярли барча қурилиш ташкилотларида комбинатда ҳунар ўрганган бинокорлар бор.

Ишчи кадрлар тайёрлаш ишига С. Маҳмудов, В. Лисенко, В. Фурманов, Л. Якуба, З. Турсунов каби педагог ва мастерлар катта ҳисса қўшмоқдалар.

Э. РЎЗМАТОВА.

Бугунги Тошкент.

Акс садо

«Бозор файзи»

«Тошкент оқшоми», 1986 йил 1 октябрь

«Бозор» деган биргина сўзда тўкин-сочин, файзтароватли, доим одамлар билан гавжум, дилкаш суҳбатлар ва яхши муомалалар маскани кўз ўнгимизга келади. Шаҳримиздаги кўплаб бозорларни кезар эканмиз, олтин кузнинг ранг-баранг меваларини, сабзавот-резаворларини, уй-рўзғоримизга зарурий барча нарсаларнинг муҳайёлигини кўриб баҳри-дилимиз очилади. Шу билан бирга, бозорларимизда турли нознеъматларни деҳқонлардан арзон-гаров олиб қимматга пуллаётган, ўз ҳамёни қаппайишини ўйлаётган текинхўрлар, баъзида харидорлар ҳақини тарозудан уриб қолаётган кимсалар, бозор одоб-муомаласини бузиб дилозорлик қилаётган чайқовчилар ҳам учрайдики, улар турмуш тарзимиз ҳуснига доғ туширадилар. Газетамизнинг шу йил 1 октябрь сонида чоп этилган тарих фанлари кандидати, этнограф Билол Аминовнинг «Бозор файзи» мақоласида ана шу масалалар ўз ифодасини топган эди. Оқшомхонлар редакциямизга йўллаган кўплаб хатларда бозорларимизнинг ўзига хос файзи-тароватн, камчиликлари ҳақида куюнчаклик билан ёзилган. Қуйида шу хатлардан баъзи намуналарни оқшомхонлар диққатига ҳавола этдик.

«Бозор файзи» мақоласини қизиқиш билан ўқиб чиқиб. баъзи мулоҳазаларни ёзишга жазм этдим. Аввало бозор кўпчиликнинг уй-рўзғори учун зарурий нарсаларни харид қиладиган, шу билан бирга кўпчилик билан муомалада бўладиган табаррук жой ҳисобланади. Мақола автори айтганидек, бозорда одамлар ширин муомалали, инсофли бўлса, ана шунда у файз-тароватини намоён этади. Бозор кезганда баъзи сотувчилар:

— Олмаганингдан кейин нима қиласан нархини сўраб, — деб қўпол муомала қилишади — Бор-бор, йўлингдан қолма!

Бу инсоний муомала эмас. Шунингдек, қовун-тарвузларни, узум-анорларни ва шунга ўхшаш ноз-неъматларни, тортиб сотаётганда тарозини ростмана келтирмагунча хасислик қиладиганлар ҳам учраб туради.

Бозорлардаги колхоз дўконларида ҳамма ноз-неъматларни сотишга имкониятлар яратилган. Бободеҳқонлар қўли билан яратилган ноз-неъматлар ана шу жойларда яхши сақланиб сотувга қўйилса айни муддао бўлар эди.

А. САДРИДДИНОВ,
Ҳамза районидаги Шавкат кўча 1-проезд 33-уйда истиқомат қилувчи улуғ Ватан уруши инвалиди.

●

Ёз охирларида Фарғона водийсига бориб, Қўқон шаҳрида бўлдим, бозорни айландим. Ҳақиқий деҳқонлар бозорни тўлдиришган. Уларнинг муомаласи, ширин-забонлиги, илтифоти мени мафтун этди. Қарангки, бу ерда қовун-тарвуз, қовоқ, бодринг каби ноз-неъматлар тарозусиз, донабай ёки тўп-тўпи билан сотиляпти. Сотувчилар ҳам, харид қилувчилар ҳам бир-бирларидан хурсанд. Тошкентимиз бозорлари ҳам шунга ўхшайди. Бироқ бозорларнинг асосий пештахталарини эгаллаб олган чайқовчилар борки, улар бир дона бодринг ёки бир шингил узум тарозуни босса, дарҳол тортиб олишади. Бу ҳам майли-я, ноз-неъматлар нархларини жуда ошириб сотишади.

Бешёғоч бозорининг Чилонзорнинг 20-кварталида жойлашган филиалида ҳам нарх-наво қиммат бўлади. Бу ерда яна мактаб ўқувчиларининг турли маҳсулотлар сотиб ўтиргани, уларнинг харидорларга қўпол муомаласи ҳар бир кишини нафратлантиради. Бозор дирекцияси ва район ички ишлар бўлими бу ачинарли аҳволга барҳам беришлари керак.

Р. АКБАРАЛИЕВ,
Чилонзор район 20-кварталда истиқомат қилувчи ишчи.

●

Мен Октябрь колхоз бозорига харид қилгани тушдим. Пештахталарда сархил мевалар ранг-баранг товланиб турарди. Ёқут кўзли зирак, олтин билакузук таққан бир хотин сапсариқ, қип-қизил олмаларни артиб, пештахтага «минора» шаклида тахлаяпти:

— Олмангиз неча сўм? — сўрадим.

— Уч сўм, кела қолинг, касалга оласизми? — тиржайди у.

— Касалга эмас, меҳмонга оламен, — дедим дилим оғриб.

— Вой, жуда яхши, мана бу — қизил, сариқ олмалар дастурхонингизни ял-ял яшнатиб юборади, — деб бидирлади у. — Аммо уч сўмдан бир тийин ҳам кам бўлмайди..

Шу пайт бир чеккада турган қишлоқ аёли бир челак олмани менга кўрсатиб:

— Мана шу олмага тўрт сўм бериб олиб кетинг, мен уйга шошиб турибман, — деди.

Челакдаги олма 3—4 килограмм чиқар эди, мен ҳеч нима демай олмани олдим. Бундан анови чайқовчи хотин нафратланиб деди:

— Ҳай, хотин, намунча менинг олдимда пашшахўрда бўлдинг, бор нарироқ.

Қишлоқ аёли индамай челакдаги олмани менинг корзинкамга солди-да, йўлига қараб кетди. Чайқовчи аламидан ер тепиниб қолди. Бозорларимиздан ана шундай дилозор, текин даромад топадиган чайқовчиларни йўқотиш керак.

А. ҒАФУРОВ,
«Главташкентстрой» ишчиси.

●

«Бозор файзи» мақоласида айтилганидек, матбуотда ёки одамлар ўртасида бирор ноз-неъматнинг шифобахш хосиятлари мақталса, шуларнинг нархи бозорда дарров ошадиган бўлиб қолган. Албатта, ноз-неъматларнинг шифобахшлигини, инсон саломатлигига фойдалилигини билиш жуда яхши. Аммо баъзи юлғич чайқовчилар ана шундай ноёброқ нарсаларни қимматга сотиб чўнтакларини бойитишни ўйлашлари инсофдан эмас. Мана бунга ҳам бозор маъмурияти алоҳида эътибор бериши керак.

У. ПЎЛАТОВ,
Собир Раҳимов район Ойбек номидаги маҳалла комитетининг раиси.

●

Бозорларимизда одоб-ахлоқ, муомала-муносабат каби инсоний фазилатлар яхши ҳислат ҳисобланади. Бу борада бозорларнинг радиоузелларидан эшиттиришлар бериб бориш, кўринарли жойларга ҳикматнома шиор ва плакатлар осиб қўйиш, санитария-гигиена қоидалари ҳақида тушунтириш ишлари олиб бориш керак, шунингдек, бозорлар атрофида гулзор ва хиёбонлар, дам олиш жойлари ташкил этилса, бу ерга келганлар эстетик завқ-шавқ олса айни муддао бўлур эди.

Қ. ҚОРАБОЕВ,
геология-менералогия фанлари кандидати.

РЕДАКЦИЯДАН: Шаҳримиз бозорлари ўзининг файзтаровати ва тўкин-сочинлиги билан кўрк бағишлаб туради, фаровон ҳаётимизнинг, халқимизнинг бахтсаодати рамзини ифодалайди. Шундай экан, бозорларимиз ҳуснига доғ туширадиган ҳар қандай камчиликнуқсонларни тугатишимиз, бу гўзал масканни шахсий бойлик орттириш майдонига айлантирмоқчи бўлган текинхўрлар, чайқовчилар, юлғичлардан тозалашда аёвсиз кураш олиб бормоғимиз зарур. Бу ишда ички ишлар бўлимлари, бозорларнинг маъмуриятлари ва кенг жамоатчилик қатъий чора-тадбирлар кўрмоқлари керак. Редакция ана шу масалалар юзасидан хат йўллаган оқшомхонларга самимий ташаккур билдиради.

ДАМ ОЛИШ МАСКАНЛАРИ ЧОРЛАЙДИ

Мамлакатимизда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ халқ ижоди II фестивали давом этмоқда. У 1987 йилнинг ноябрь ойида якунланади. Бу катта санъат ва маҳорат беллашувида ўн минглаб ижодий коллективлар қатнашмоқдалар. Кўриклар ва конкурсларнинг программасида ранг-баранг жанрлар қамраб олинган. Бу фестиваль доирасида меҳнат, ўқиш ва дам олиш ҳамда спорт эстафеталари ҳам ўтказилмоқда. Бундан ташқари сиёсий, ёшлар, пионер қўшиқлари фестиваллари ҳам бўлиб ўтади. Ҳаваскорлик киностудияларининг қатнашчилари ва ҳаваскорлик тасвирий санъат студияларининг иштирокчилари миллионлаб томошабинларни ўз асарлари билан таништирадилар. Бу тадбирларнинг барчаси минглаб кишиларни бадиий ҳаваскорликка жалб этишга қаратилган.

◆ Сивец номидаги авиасозлар маданият ва техника саройида бу Бутуниттифоқ фестивалининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Катта байрам концерти минглаб томошабинларни ўз бағрига олди.

Бугун бу саройда очилган «Халқ талантларини излаймиз» пойтахт области халқ оғзаки санъати фестивали 30 ноябргача давом этади. Қирқдан ортиқ маданият уйи ва саройлари, ҳунар-техника билим юртлари клубларида «Октябрда туғилган санъат ва меҳнат иттифоқи», «Бахтли болалик», «Бахт ва меҳнат қўшиқлари», «Замин ва одамлар», «Авлодлар учрашуви» шиори остида бадиий ҳаваскорлик артистларининг маҳорати намойиш этилади.

◆ 22 ноябрь куни «Ташкентвино» клубида ва 23 ноябрь куни тўқимачилар маданият саройида Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган бадиий ҳаваскорлик артистларининг кўриги бўлиб ўтади. Унда пойтахт области турли шаҳарларидаги студентлар ва ишчилар ётоқхоналарининг ҳаваскор артистлари қатнашадилар. Бу концертлар эрталаб соат 11 да бошланади.

◆ Бугун темирйўлчилар маданият саройида соат 15 да «Сеҳрли чироқ» кинолекторийси иш бошлайди. Унда болалар кино асарлари қандай тайёрланиши билан танишадилар ва «Гулливернинг саёҳатлари» фильмини кўрадилар.

◆ М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясида бугун соат 19 дан 30 минут ўтганда скрипкада ижро этиладиган музика асарлари оқшоми бўлади. Унда мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган халқаро конкурслар мукофотининг лауреати, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг таниқли ижрочиси Матей Маринович маҳоратини намойиш этади. Концерт программасида жаҳон бастакорларининг асарлари ўрин олган.

◆ 23 ноябрь куни соат 19 да мана шу музика санъати билими даргоҳида фортепьяно музика асарлари концерти бўлади. Польша Халқ Республикасининг етук музика ижрочиси Казимеж Морски жаҳон ва рус бастакорларининг асарларини ижро этади.

◆ 22 ноябрь куни пойафзалчилар маданият саройида соат 17 да КПСС XXVII съезди материалларини пропаганда қилишга бағишлаб ҳужжатли фильмлар намойиши бўлади. Соат 18 да саройнинг вокал-чолғу ансамбли қатнашчилари концерт берадилар. Соат 19 да эса ёшлар учун дам олиш оқшоми ташкил этилади.

◆ 23 ноябрь куни соат 18 да шу саройда ўзбек ашула ва рақс ансамбли артистлари корхона ишчи ва хизматчилари хизматида бўладилар.

А. ПУЛАТОВ.

«Хиёбонда олтин куз».

М. Нуриддинов фотолари.

Сўраган эдингиз...

ВАҚТИНЧА ИШГА КИРМОҚЧИ БЎЛСАНГИЗ

Биз маълум вазифани бажариш учун заводга вақтинчалик ишга киришга мажбур бўлдик. Аммо кадрлар бўлимидагилар меҳнат дафтарчамизни талаб қилишаяпти. Наҳотки, вақтинча ишга кирганлар ҳам ҳужжатларни ҳамма қатори кадрлар бўлимига топшириши шарт бўлса. Умуман вақтинча ишга кириш ҳуқуқи ва мажбуриятлари ҳақида газетангиз саҳифасида батафсил маълумот берсангиз айни муддао бўларди. Шунингдек, кадрлар бўлимининг тутган талаби тўғрими!

К. АЛИЕВ, С. ПИРМАТОВ, Қ. ҒАНИЕВ, **слесарь-монтажчилар.**

Ҳа, кадрлар бўлими тўғри иш тутган. Амалдаги меҳнат қонунларига мувофиқ икки ой муддатга ёки узрли сабаб билан вақтинча ишга чиқмаётганлар (уларнинг ўрни 4 ой муддатга сақланади) ўрнига ишлаб туриш учун вақтинчалик ишга қабул қилинганлар муваққат ходимлар ҳисобланади. Меҳнат шартномаси тузилаётганда кишилар ишга вақтинчалик қабул қилинаётгани ҳақида огоҳлантирилиши керак. Ишга қабул қилиш ҳақидаги буйруқда ишга вақтинчалик ёки қанча муддат билан қабул қилинаётгани кўрсатилиши шарт. Бундай шарт кўрсатилмаган тақдирда киши ишга доимий қабул қилинган ҳисобланади.

Ишга вақтинчалик қабул қилинаётган киши меҳнат дафтарчасини топшириши керак. Меҳнат дафтарчасиз ишга вақтинчалик қабул қилишга йўл қўйилмайди. Агар ходим ишга вақтинча киришдан олдин ҳеч қаерда ишламаган бўлса, у давлат социал страхованиеси ўтказишига тўғри келса, 5 кун ишлаганидан кейин меҳнат дафтарчаси тузилиши керак.

Вақтинчалик ишга қабул қилинаётганларга синов муддати белгиланмайди. Қуйидаги ҳолларда ишчи ва хизматчилар билан вақтинчалик ишлаш учун тузилган меҳнат шартномаси номуайян муддатга узайтирилган ҳисобланади:

а) у икки ва 4 ойдан ошиқ ишлагандан кейин тарафлардан бири меҳнат муносабатини узишни талаб қилмаса;

б) ишдан бўшатилган киши бир ҳафта ичида муассаса, корхона, ташкилотга ишга яна қабул қилинса ва умумий ишлаган вақти (бир ҳафталик танаффус ҳам қўшилиб) икки ёки тўрт ойдан ошса ишчи ёки хизматчи дастлаб қабул қилинган кундан бошлаб доимий ишловчи ҳисобланади.

Агар вақтинчалик ишлаш шарти билан тузилган меҳнат шартномасини мувaққат ходимнинг ташаббуси билан бекор қилиш керак бўлса, у ҳолда маъмуриятни уч кун аввал огоҳлантириб қўйиш керак. Бунда у ишдан бўшаш сабабини кўрсатиши шарт эмас.

Вақтинчалик ишга қабул қилинган ходим Ўзбекистон ССР Меҳнат қонунлари кодексига асосан, шунингдек амалдаги қонун қоидаларга мувофиқ маъмурият ташаббуси билан яъни, ишлаб чиқариш характерига тегишли сабаб билан корхона, муассаса, ташкилотда иш бир ҳафтадан ошиқ муддатга тўхтатилса ёки улар бажараётган иш қисқартирилса, вақтинча ишга лаёқатсизлиги туфайли ходим мунтазам икки ҳафта ишга келмаса ишдан бўшатилиши мумкин.

А. ҲАСАНОВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг штатсиз ҳуқуқ инспектори.

КЎЗ КАСАЛИ НАСЛГА БОҒЛИҚМИ?

Кўз касалликлари ирсий омилларга боғлиқми!

Н. ШОМАНСУРОВА,
ишчи.

Олимлар ирсий омиллар кўз касалликларига сабаб бўла олишини, кўрув органи ривожланишида турли бузилишлар пайдо қилиши мумкинлигини аниқладилар.

Кўзнинг наслдан-наслга ўтадиган касалликлари катта группани ташкил этади, улар турли ёшдаги одамларда пайдо бўлади. Касаллик бола ҳали она қорнида пайтидаёқ юзага келиши, яъни туғма бўлиши мумкин. Масалан, анофталм (кўз косасининг бутунлай ривожланмаслиги ёки қисман чала ривожланиши), микрофтальм (кўз косаси размерининг кичиклашуви), туғма катаракта ана шулар қаторига киради.

Баъзи кўз касалликлари бола туғилиши биланоқ билинади ёки ҳаётининг биринчи йилларида пайдо бўлади. Касалликнинг бу группасига нистагм (кўз косасининг бетартиб ҳаракати), кўз тўр пардасининг хавфли ўсмаси — ретинобластома, яқиндан яхши кўра олмаслик киради. Глаукома — кўз тўр пардаси касалликлари анча кечроқ юзага келади.

Кўрув органи зарарланишининг ирсий омил қатнашадиган тури кўпинча кўзнинг бошқа касалликлари ёки умумий касаллик билан бирга кечади. Масалан, мукосахаридозда (бириктирувчи тўқиманинг ирсий жиҳатдан зарарланиши) кўз ҳам касалланиши мумкин. Моддалар алмашинувининг баъзи туғма бузилишлари кўпинча кўз парда дистрофияси, глаукома, кўрув нерви атрофи, катаракта билан бирга кечади.

Касалликнинг бирор тури насл сурган бўлиши ҳам, насл сурмаган бўлиши ҳам мумкин. Она қорнида ривожланаётган ҳомиланинг кўзига онанинг юқумли ва вирусли касалликлар (қизилча, сувчечак, грипп) билан оғриши, ҳомиладорлик давридаги турлича интоксикациялар (алкоголь, баъзи бир уйқу дорилар) жуда ёмон таъсир қилиши мумкин. Ҳомила 3—7 ҳафталигидаёқ унинг кўзи зарарловчи нарсаларга жуда сезгир бўлади.

Тўнғич фарзанди кўзида нуқсон билан туғилса, иккинчи фарзанд ҳам шундай камчилик билан туғилса-я, деб хавфсирайдиган ота-оналар нима қилишлари керак? Касалликлари наслдан-наслга ўтиб кетаётган оиладаги ёш келин-куёвлар-чи? Ана шундай маслаҳатга муҳтож бўлган ҳар бир киши ҳозирги пайтда медицина-генетика консультациясига мурожаат қилиши мумкин.

Медицина-генетика консультациясидаги мутахассис врачлар турли усуллар билан текширадилар. Аввало беморнинг авлоди соғлиғи ҳақида муфассал маълумот тўпланади. Баъзи ҳолларда диагнозни аниқлаш ва ирсий нуқсон табиатини билиш учун текширувнинг махсус усуллари — цитогенетик ва биохимик усуллар қўлланади.

Медицина — генетика консультациялари ва кабинетлари кўпгина республика ва область марказларида тузилган.

М. ОРИФЖОНОВА тайёрлаган.

Бутуниттифоқ аёллар турнири

Дастлабки ютуқ ва ташвишлар

Республика шахмат-шашка клубида «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» газеталарининг соврини учун ўтказилаётган рус шашкаси бўйича Бутуниттифоқ турнирига старт берилди. Баҳслар бошланиши олдидан қуръа ташланди. Қуръадан сўнг шашкачилар қуйидаги тартибда жойлашишди: 1. Л. Петрова (Ленинград), 2. Л. Макушева (Одесса), 3. Х. Ибрагимова (Тошкент), 4. И. Иванова (Тошкент), 5. Л. Читайкина (Москва), 6. М. Яковенко (Боку), 7. С. Устименко (Одесса), 8. Е. Мартьянова (Ленинград), 9. З. Белкина (Гомель), 10. Е. Ткаченко (Рига), 11. З. Сафина (Фарғона), 12. К. Мирзаева (Андижон), 13. Р. Эстеркина (Ленинград), 14. Т. Тетерина (Нижний Тагиль).

Биринчи турда танаффусга қадар беш учрашув якунланди. Халқаро шашка бўйича мамлакат чемпиони, Елена Мартьянова ва сиртқи ўйинлар бўйича мамлакат чемпиони Светлана Устименко ўртасидаги учрашув ҳамманинг диққат-эътиборида бўлди. Ленинградлик спортчи марказда актив ҳаракат қилди. Бироқ, у мустаҳкам ҳимояга дуч келди. Айни пайтда одессалик спортчи қанот бўйлаб ҳужум уюштира бошлади. Орадан кўп ўтмасдан тахта устидаги вазият тенглашди. Томонлар дурангга рози бўлишди.

Ҳадича Ибрагимова — Карима Мирзаева ўртасидаги учрашувда андижонлик шашкачи актив ҳаракат қилиб, устунликни қўлга киритди. Аммо имкониятдан фойдалана олмади. Шу боис дурангга рози бўлди.

Зайнаб Сафина Ирина Иванова билан бўлган учрашувда республика чемпионатидаги мағлубияти аламини олишга ҳаракат қилди. Аммо мақсадига эриша олмади. Мамлакатнинг собиқ чемпиони Зинаида Белкина ва Маргарита Яковенко ўртасидаги учрашув ниҳоятда кескин ва қизиқарли бўлди. М. Яковенко қўпол хатога йўл қўйиб, ташаббусни рақибига бериб қўйди. Бу имкониятдан З. Белкина усталик билан фойдаланди. Елена Читайкина — Елена Ткаченко ўртасидаги партияда вазият тенг эди. Бироқ, ригалик шашкачи хатога йўл қўйди ва мағлубиятини тан олди.

Р. АДОНЬЕВ.

Турмуш чорраҳаларида

«УСТОЗ КЎРГАН» ҲАЙДОВЧИ

Эрталаб автобусга чиқишим биланоқ, салонда ҳайдовчининг босиқ овози эшитилди:

— Ассалому алайкум, қадрли пассажир ўртоқлар! Бугун 16 сентябрь, душанба. Тошкент вақти билан соат 8 дан 30 минут ўтди. Автобусимиз белгиланган маршрут бўйлаб қатнашни давом эттиради. Навбатдаги бекат: «Хадра майдони»...

Автобус оҳиста жилди. Салондагилар таажжубланиб бир-бирларига қараб қўйишди. Чеҳраларида мамнунлик ифодаси уйғонди. Мен ҳам бундай муомалага ишонқирамай шофер кабинаси томон бўй чўзиб қарагандим, кўзгудан ёшгина йигитнинг табассуми аксини кўрдим. Унинг ўз ишидан завқланаётгани ҳар бир ҳатти-ҳаракати, одобли сўзларидан сезилиб турарди. Яна овоз:

— Биз «Хадра майдони» бекатига яқинлашяпмиз. Чап томонда савлат тўкиб турган бино Тошкент давлат цирки. Шаҳримиз меҳмонлари ўнг томонда жойлашган савдо ярмаркаларидан истаган нарсаларини харид қилишлари мумкин. Мана бекатга ҳам келдик. Сизларга яхши кайфият, ишларингизга ривож тилайман...

Автобус яна равон йўлдан илгарилаб кетди. Ишхонага мўлжалдагидан анча барвақт келдим. Бирин-кетин жамланган ҳамкасбларим қўшиқ хиргойи қилиб, мамнун ишни бошлаб юборганимни кўриб, боисини суриштириб қолишди. Сабабини айтдим, ишонишмади. Ҳаттоки бўлим мудиримиз Миржалол ака «Сизга шундай туюлгандир, шофёрлар хушмуомалаликни билишмайди. Сиз яхшиси ўзингизни тузукроқ докторга кўрсатинг», — деб ҳазиломуз жавоб қилди. Кечқурун ишдан қайтаётганимда яна таниш овоз эътиборимни жалб этди. Бу ўша, ҳа, ўша автобус ҳайдовчиси. У тартиб билан бекатлар номини эълон қилиб борар, тушиб кетаётганларга яхши кайфият тилаб қоларди. Атайлаб сўнгги бекатга бордим. Йўл варақаларини олиб, диспетчерлар хонаси томон кетаётганда танишиш истагида уни тўхтатдим.

— Кечирасиз, — дедим ҳаяжонимни яширолмай, — жуда хушмуомала экансиз, катта раҳмат. Тажрибали, устоз кўрган ҳайдовчи эканлигингиз сезилиб турибди. Анчадан бери шу соҳада ишласангиз керак-а? Исмингизни айтсангиз, танишиб қўйсак.

— Исмим Хушмамат. Тажрибали, устоз кўрган ҳайдовчи экансиз деяпсизми? Йўғ-е, мени ҳали ҳеч қанақа тажрибам йўқ. Устозим ҳам йўқ. Яқиндагина ҳайдовчилар курсини тугатдим. Хушмуомалаликка келсак, — мен ўз хизмат вазифамни бажаришга ҳаракат қиляпман, холос...

Мен Хушмаматга самимий истаклар билдириб, уйга мамнун қайтдим. Ҳар сафар автобусга чиққанимда кўзгудан Хушмаматнинг самимий бош силкиб қўйганидан дилим яйраб кетади. Бу орада бир йил зарбдор қурилишлардан бирида йўлланма билан ишлаб қайтдим. Шу куни шаҳрим кўчаларини анча вақт пиёда кездим. Пойтахтимиз жуда ўзгарибди, янги турар жой массивлари чиройига чирой қўшибди. Автобусга чиқдим. Қайсидир бекатга яқинлашганимизда салонда ҳайдовчининг қўпол, дўриллаган овози эшитилди:

— Қани тушадиганлар олдинга ўтсин. Орқа эшикларни очмайман! Билет олмаганлар пулини буёққа узатсин, автобус экспресс. Тушинарлими?! Қани, пулни чаққон-чаққон узатларинг!...

Автобус қаттиқ силкиниб, ўрнидан қўзғалди. Йўловчилар бир-бирларини туртиб, уринишиб олдинги эшикдан тушишар, ҳайдовчи эса дўқпўписани қўймасди. Менга бу овоз танишдек туюлди. Бироқ қачон, қаерда эшитганимни сира эслолмадим. Бекатим яқинлашгач, амаллаб олдинга ўтиб, ҳайдовчига рўпара келдим. Уни кўрдиму, қувониб кетдим.

— Яхшимисиз, соғ-омон юрибсизми?.. Мени танимаяпсиз шекилли?

Хушмаматнинг энсаси қотди:

—Ҳой кўзойнак, мен сендан исминг нима, деб сўраяпманми? Билетни кўрсат, билетни?!

— Кечирасиз... билетим... ҳозир...

— Хадра майдони... деб ёрлаб қўйсанг бўлмайдими?!

Бу катта холанинг овози симас. Нега менга бақрайиб алангласан. Буни эс-хуш жойидами ўзи?! Қани тезроқ туш, — шўхрийди у.

Бекатда кўзларимга ишонмай ҳайрон туриб қолдим. Наҳотки, бу ўша бир йил аввал мен таниган, ўнлаб, йўловчиларга яхши кайфият тилаб манзилига элтган, кечқурун уларга қувноқлик билан кўнгилли ҳордиқ тилаган ҳайдовчи Хушмамат бўлса?! Ҳа, минг афсуски, бу ўша мен таниган йигит эди. Бироқ энди у куни кеча ҳайдовчилик гувоҳномасини олиб, иш бошлаган ёшлардан эмас, балки маълум тажрибага эга, «устоз» кўрган ҳайдовчилардан эди.

А. АБРОРХЎЖАЕВ,
журналист.

Редактор
Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

телепрограммалар

24 НОЯБРЬ

МТ I

9.00 «ВРЕМЯ».
9.50 Футбол шарҳи.
10.20 Туғилган кунининг 275 йиллигига. «МИХАЙЛО ЛОМОНОСОВ». Тўққиз серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-фильм. 1 ва 2-сериялар.
13.10 Янгиликлар.
***
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Сен қонунни биласанми?»
16.00 «Москва кузи» совет музикаси фестивалининг очилиши.
17.50 «Спорт ва шахс». Игорь Паклин.
18.20 Жаҳон халқларининг ижоди.
19.05 «БИР КУНИ САҲРОДА». Мультфильм премьераси.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 ЖАДАЛЛАШТИРИШ. «Ваъда вафоси билан».
20.00 «Композиция». Телевизион ҳужжатли фильм.
20.10 «МИХАЙЛО ЛОМОНОСОВ». Тўққиз серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-фильм. 2-серия.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.05 Катта ёшдагилар учун контрол иш. 6-кўрсатув.
23.20 «Дунё воқеалари».
23.35 Футбол шарҳи.

МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.45 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!»
19.45 «Халқаро панорама».
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!». «Н. Дурова ҳузурида меҳмондамиз». 1-кўрсатув.
20.45 «Здоровье».
21.30 «ВРЕМЯ».
22.05 «Адабий альманах».

ЎзТВ

7.25 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар!»
8.00 «Ватанимни шарафлайман».
8.10 «Қармоққа туш, балиқчам». Телефильм.
8.20 «Тонгги тароналар».
8.30 «АХБОРОТ».
8.50 «Бу ажойиб Қрим» Телефильм.
* * *
17.00 Кўрсатувлар программаси.
17.05 «Плюс энергетика». Телефильм.
17.30 Саноатни планлаштиришнинг назарий ва амалий масалалари бўйича Халқаро семинар.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Қизиқарли учрашувлар». Юқори синф ўқувчиларининг Ленин ордени кавалери, Сирдарё область Ворошилов районидаги 1-мактабнинг методист-ўқитувчиси М. А. Азимова билан учрашуви.
18.45 Болалар учун фильм. «Физкульт-ура!».
19.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бурчга садоқат».
19.30 «АХБОРОТ».
19.50 А. П. Чехов. «Илтимос». Теленовелла.
20.30 «АХБОРОТ».
20.50 Қрим татар куйларидан концерт.
21.20 «Мени қувиб ет, шамол». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.05 «Ягона йўл». Бадиий фильм (Югославия —СССР).
23.40 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Амалий давра суҳбати». Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқлари ёқилғи-энергетика комплекслари объектларининг қишга тайёргарлиги ҳақида.
20.30 «Сузун— қўшиқлар посёлкаси». Телефильм.
20.55 «Жадаллаштириш йўлидан». Пахта териш машиналари муаммолари бўйича конструкторлик бюроси ишини такомиллаштириш ҳақида.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.05 Фрунзе кўрсатади. «Из қолдириб...». Бадиий фильм («Мосфильм»).

25 НОЯБРЬ

МТ I

9.00 «ВРЕМЯ».
9.45 «МИХАЙЛО ЛОМОНОСОВ». Тўққиз серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-фильм. 2 ва 3-сериялар.
12.25 «Фан ва меҳнат иттифоқи». Телевизион ҳужжатли фильмлар:
«Тараққиёт хусусиятлари» (Литва киностудияси),
«Милхасян миллионлари» (Ереван).
13.05 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 Мамлакат телевидение студияларининг ҳужжатли фильмлари:
«Охирида кулган...» (Қозон шаҳри),
«Кундалик ташвишлар» (Владивосток).
16.10 «Дин ва сиёсат». Ҳозирги даврда ислом дини.
17.00 Экранлаштирилган адабий асарлар. «Дубровский». Бадиий фильм («Ленфильм»).
18.15 «Фан ва турмуш». Новаторлар ва консерваторлар.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Ҳушёрлик — ҳаёт нормаси».
20.05 «МИХАЙЛО ЛОМОНОСОВ». Тўққиз серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-фильм. 3-серия.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.10 Катта ёшдагилар учун контрол иш. 7-кўрсатув.
23.05 «Дунё воқеалари».
23.20 Қозон давлат университети татар халқ хори куйлайди. Қозон шаҳридан кўрсатилади.

МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.50 Чет эл фильмлари экрани. «Ҳали уйланмаган» (Монголия).
20.00 Ритмик гимнастика.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кинчкинтойлар!» «Н. Дурова ҳузурида меҳмондамиз». 2-кўрсатув.
20.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
21.30 «ВРЕМЯ».
22.10 «МОСКВА БЎЙЛАБ САЁҲАТ. ВОРОВСКИЙ КЎЧАСИ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
22.30 Хоккей бўйича СССР чемпионати. МАСК— «Динамо» (Рига). 2 ва 3-даврлар.

ЎзТВ

7.25 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар!».
8.00 «Пионер телетайпи».
8.10 «Весна»нинг сахий экинзори». Телефильм.
8.20 «Тонгги тароналар».
8.30 «АХБОРОТ».
8.50 «Гжель жилолари». Телефильм.
* * *
17.00 Кўрсатувлар программаси.
17.05 «Сўз берилади», «Ҳайдовчи чарчаганда». Ҳужжатли фильмлар.
17.30 «Олий мактабнинг актуал масалалари».
18.00 Янгиликлар.
18.10 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
19.00 «Ноз-неъмат бунёдкори». Тошкент область Оҳангарон райони сабзавоткорларининг ишлари ҳақида.
19.30 «АХБОРОТ».
19.50 Телефильм.
20.00 Тошкент область партия комитети пленуми олдидан. «Идеология ишидаги янгиликлар».
20.30 «АХБОРОТ».
20.50 1986 йил Ҳамза номидаги ЎзССР Давлат мукофотининг лауреатлари. Ўткир Ҳошимов.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.10 Телевизион миниатюралар театри. «Дала шийпонидаги учрашувлар».
23.30 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Етти ўғлоним менинг». Бадиий фильм («Озарбайжонфильм»).
21.00 Телефильм.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.10 Душанба кўрсатади. «Жарлик». Бадиий фильм. 1-серия.

26 НОЯБРЬ

МТ I

9.00 «ВРЕМЯ».
9.50 «МИХАЙЛО ЛОМОНОСОВ». Тўққиз серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-фильм. 3-серия.
11.10 «Саёҳатчилар клуби».
12.10 Монголия санъат усталарининг концерти.
12.45 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Инсон ва табиат». Ҳужжатли фильмлар:
«Қутбдан икки қадам нарида» («ЛНФ»),
«Қоплон изидан» (Фрунзе шаҳри).
16.00 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». Ленинграддан кўрсатилади.
16.30 Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар.
17.00 «Дастхат». Мактаб ўқувчилари учун адабий викторина.
18.25 «РАБИНДРАНАТ ТАГОР ВА СОВЕТ РОССИЯСИ». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
18.40 «Дунё ва ёшлар».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Аччиқ қанд». Телевизион ҳужжатли фильм (Олмаота).
19.55 Талабларингизга биноан учрашув. «Виртуози Москви» камер оркестри чалади.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.00 Футбол. УЕФА кубоги. 1/8 финал. «Спартак» (Москва) —«ФК Тироль» (Австрия). Симферополдан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45) — «Дунё воқеалари».

МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.50 «Қишлоқ янгиликлари».
19.50 Ҳаракат хавфсизлиги учун.
20.20 «Фан ва техника». Киножурнал.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!» «Рикки-Тикки-Тави». Мультфильм. 1-қисм.
20.45 Футбол бўйича СССР чемпионати, «Зенит»— «Динамо» (Киев). 2-тайм. Ленинграддан кўрсатилади.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.00 «Парашютчилар». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).

ЎзТВ

7.25 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар!».
8.00 Комсомол съезди олдидан. «Студентлар ҳаёти».
8.20 «Тонгги тароналар».
8.30 «АХБОРОТ».
8.50 «Бешинчи баландлик». Ҳужжатли фильм.
* * *
17.00 Кўрсатувлар программаси.
17.05 «Умид майдони». Телефильм.
17.30 Болалар учун концерт.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Кулфат». Мультфильм.
18.30 «Ўқувчилар бригадасида».
19.00 КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА! «Мамлакатимиз социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш— партиямизнинг стратегик йўли».
19.30 «АХБОРОТ».
19.50 «Тубанликка олиб борадиган йўл». Ичкиликбозликнинг зарари ҳақида ҳужжатли фильм.
20.00 «Инсон ва қонун» программаси почтасидан.
20.30 «АХБОРОТ».
20.50 Насиба Абдуллаева куйлайди.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.00 «Қайта қуриш: муаммолар ва изланишлар». Жиззах областидан қурилиш муаммоларига бағишланган кўрсатув.
23.00 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Мокшадаги қўриқхона». Телефильм.
19.40 «Пионер телетайпи» (такрорий).
19.50 «Янгиланиш даври». Ҳужжатли фильм («ЦСДФ»).
20.40 Ритмик гимнастика.
21.00 «Ёнғиндан сақланинг!».
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.00 Душанба кўрсатади. «Жарлик». Бадиий фильм. 2-серия.

27 НОЯБРЬ

МТ I

9.00 «ВРЕМЯ».
9.50 «КИЯЛИК». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Киев).
10.10 СССР Ички ишлар министрлиги ички қўшинлар ансамблининг концерти.
10.40 «Ҳайвонот оламида».
11.40 МТ ва БР катта хори ҳамда СССР халқ артисти Ю. Симонов раҳбарлигидаги СССР Давлат симфоник оркестрининг концерти.
12.20 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 Ҳужжатли фильмлар:
«Синаб кўр, йўл!» (Қозон шаҳри).
«Излагани кетаяпман» («Беларусьфильм»).
«Кугитанг» (Ашхобод).
16.00 «Шахмат мактаби». Маҳорат сабоқлари.
16.30 Ф. Шопеннинг фортепьяно асарларини халқаро конкурслар лауреати С. Бунин ижро этади.
17.00 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
17.45 Роджастхон қўшиқлари ва рақслари.
18.15 СЎЗНИ АМАЛДА ИШ БИЛАН ОҚЛА. «Тажрибадан амалиётга».
18.45 «Сиз яратган боғ».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Р. Газизов. «Менинг куйим». Уфадан кўрсатилади.
20.00 Чет эл фильмлари экрани. «Уйғониш» (Ҳиндистон).
21.30 «ВРЕМЯ».
22.10 «Бизнинг уй». Тележурнал.
22.40 Оренбург давлат рус халқ хорининг концерти.
23.10 «Дунё воқеалари».

МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.50 «Экранда — Сибирь». Киножурнал.
19.00 Шахмат бўйича жаҳон биринчилиги учун реванш матчи якунлари. Г. Каспаров — А. Карпов.
19.30 «Ҳамдўстлик». Тележурнал.
20.00 Ритмик гимнастика.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!» «Рикки-Тикки-Тави». Мультфильм. 2-қисм.
20.45 «Сумск эксперименти». Ҳужжатли фильм (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси).
21.00 «Музикали киоск».
21.30 «ВРЕМЯ».
22.15 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Крилья Советов» — «Спартак». 2 ва 3-даврлар. Танаффус пайтида (22.50) — «Агар соғлом бўлай десанг».

ЎзТВ

7.25 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар!».
8.00 Ишчи ёшлар учун. «Беш йиллик одимлари».
8.10 «Порт». Ҳужжатли фильм.
8.20 «Тонгги тароналар».
8.30 «АХБОРОТ».
8.50 «Кострома таклиф этади». Илмий-оммабоп фильм.
* * *
17.00 Кўрсатувлар программаси.
17.05 «Плюс мен». Телевизион фильм.
17.30 Химия. Нитрат кислота. Аммиак ва унинг қўлланилиши.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Туғилган кун». Мультфильм.
18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Комсомол менинг тақдиримда».
19.00 «Интенсивлаш — беш йиллик шиори». Кўрсатув Тошкент 2-уйсозлик комбинати коллективининг меҳнатни бригада усулида ташкил этиш тажрибаси ҳақида.
19.30 «АХБОРОТ».
19.50 «Савол беринг, жавоб берамиз». Ўзбекистон телевидениеси сиёсий шарҳловчиларининг «Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари билан учрашуви.
20.30 «АХБОРОТ».
20.50 Бухоро шаҳар «Нозанин» фольклор-этнографик ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.10 «Эртага — премьера». Кўрсатувни кинодраматург Ф. Мусажонов олиб боради.
23.20 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Тиз чўкмаган маҳбус». Н. Г. Чернишевский ижодига бағишланган адабий кўрсатув.
20.55 Реклама.
21.05 «Қишлов — чорвадорлар учун маъсулиятли давр».
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.10 Фрунзе кўрсатади. «Сўздан ишга». Танқид изидан.
22.50 «Мен сайлаган киши». Бадиий фильм.

28 НОЯБРЬ

МТ I

9.00 «ВРЕМЯ».
9.50 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». Ленинграддан кўрсатилади.
10.20 СССР халқ артисти А. Соловьяненко ижросида украин халқ қўшиқлари. Киевдан кўрсатилади.
10.50 «Дунё ва ёшлар».
11.25 Н. Метнер романсларини РСФСР халқ артисти К. Плужников куйлайди. Ленинграддан кўрсатилади.
11.40 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Анъаналар ворислари». Ҳужжатли фильмлар:
«Мелиораторлар куни» (Қуйи Волга кинохроника студияси),
«Байроқдор ортидан борамиз» (Красноярск),
«Эркаклар касби» (Душанба).
16.10 «Рус тили».
16.40 «АЛБАНИЯ ҲАҚИДА СЎЗЛАСАК...». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
17.15 «ПЕЙАР» АНСАМБЛИ». Фильм-концерт премьераси (Таллин).
17.45 «ОРҚА ЭШИК». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»).
18.15 «Рус музейи». XIX аср биринчи ярмида портрет живописи.
18.45 «Ҳамдўстлик». Тележурнал.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Давлат қабули: сифат муаммолари». Митишидаги «Стройпластмасс» заводи мисолида.
20.00 Халқ куйлари.
20.15 «Саҳна кўзгуси». Театр томошалари.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.10 ЮНЕСКОнинг 40 йиллигига бағишланади. ССР Иттифоқи Давлат академик Большой театрида жаҳон балети юлдузларининг концерти. Концерт тугагач — «Дунё воқеалари».

МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.50 «Сувдаги эшкаклар». В. И. Ленин номли Красноярск машинасозлик заводи қошидаги «Абатак» болалар спорт клуби ҳақида телевизион ҳужжатли фильм (Красноярск).
19.00 «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». Ф. Шопен.
19.30 «Саёҳатчилар клуби».
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!» «Валя хола ҳикоя қилади».
20.45 «Ҳаракат хавфсизлиги учун».
20.50 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». «Квартирани қандай ремонт қилдириш мумкин?». Суҳбатнинг давоми.
21.20 «Мерос қолдираман». Ҳужжатли фильм (Ғарбий Сибирь кинохроника студияси).
21.30 «ВРЕМЯ».
22.10 Экранда — кинокомедия. «Вақтинчали иш» (Югославия).

ЎзТВ

7.25 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар!».
8.00 «Ўринбосарлар улғаймоқда».
8.20 «Тонгги тароналар».
8.30 «АХБОРОТ».
8.50 «Сибирь. Йил фасллари». Телефильм.
* * *
17.00 Кўрсатувлар программаси.
17.05 «Менинг Адигеим». Телефильм.
17.30 Ўзбек мактабларида рус адабиёти. М. Ю. Лермонтов.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Қуёш нури». Мультфильм («Ўзбекфильм»).
18.25 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Эстафета давом этади».
19.00 «Ижтимоий фанларнинг ҳозирги кундаги вазифалари».
19.30 «АХБОРОТ».
19.50 «Советлар ва ҳаёт». Тошкент шаҳар ижроия комитетининг фаолияти ҳақида ҳикоя қилинади.
20.20 «Аттракцион» мамлакатига саёҳат». Телефильм.
20.30 «АХБОРОТ».
20.50 Ҳасан Ражабий куйлайди.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.10 «Дўстлик экрани». Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон телевидениеларининг биргаликдаги программаси. Тошкентдан кўрсатилади.
23.10 «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».
24.00 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
19.50 Спорт шарҳи.
21.00 «Беш йиллик: ишлар ва одамлар».
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.10 «Шайтон малайлари». Бадиий фильм (Рига киностудияси).

29 НОЯБРЬ

МТ I

9.00 «ВРЕМЯ».
9.50 «Тўртинчи чорак ёки ҳаёт формуласи». Телевизион ҳужжатли фильм.
10.00 «АБВГДейка».
10.30 «Нафосат йўллари». Қора денгиз бўйларидаги антик шаҳарлар.
11.00 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун»:
«Донбасс» холодильнигидан нима учун сифат белгисини олиб ташлашди?»,
Кировоградда уй-жой қурилиши ҳақида.
11.30 «Инсон. Ер. Коинот».
12.00 «Болқондаги мамлакат». Югославия билан учрашув.
13.00 «Аслини олганда». Харьков шаҳар корхоналари мисолида ишни икки сменали ташкил этишнинг социал проблемалари ҳақида.
14.00 «Шанба — ота-оналар куни».
15.30 «Дунё воқеалари».
15.45 Улуғ Октябрь юбилейига. «Тарихнинг сўнмас сатрлари». «Волочаев кунлари». Бадиий фильм («Ленфильм»).
17.40 «Мўъжизасиз-мўъжизалар».
18.40 «Олти Иван — олти капитан». Мультфильм.
18.55 «Циркни ҳамма севади». Свердловскдан кўрсатилади.
19.25 «ЯГУАР»—1936». Телевизион бадиий фильм премьераси (ПХР).
20.20 Шанба оқшомида. «Музикали ринг». Композитор А. Морозов ва «Форум» группаси. Эстрада программаси. Ленинграддан кўрсатилади.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Москва) — «Динамо» (Киев). 2-тайм.
22.45 «Нима? Қаерда? Қачон?». Телевизион викторина. Кўрсатув тугагач — Янгиликлар.

МТ II

17.30 Останкино концерт студиясида академик Д. С. Лихачев билан учрашув.
19.00 «Арктика. Карнай, оркестр ва кинокамера ижроси учун фантазия». Ҳужжатли фильм («ЛСДФ»).
19.15 «Сизга, азиз одамлар». Концерт.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!». «Мушук ва тулки».
20.45 Халқ куйлари.
21.00 «Бўш вақт — барчанинг иши». Калуга область Козельск шаҳри мисолида аҳолининг бўш вақтини ўтказишни яхшилашда партия, совет ва жамоат ташкилотларининг роли.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.05 «Любочка». Телевизион бадиий фильм.
23.15 «Москва кузи» совет куйлари фестивалининг концерти.

ЎзТВ

7.25 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар!».
8.00 Мактаб ўқувчилари учун. «В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар».
8.10 «Финифть». Телефильм.
8.20 «Тонгги тароналар».
8.30 «АХБОРОТ».
8.50 «Жеведа дарёси оқадиган жойда». Телефильм.
9.00 Москва. «ВРЕМЯ».
9.40 «Агар соғлом бўлай десанг».
10.10 «Кинопублицист экрани».
10.55 Мактаб: ўзгаришлар даври». Ҳужжатли фильм.
11.55 «Ҳожи афанди уйланармиш». Ғ. Камол номли татар давлат драма театрининг спектакли.
13.55 «Агросаноат ва Озиқовқат программаси». Танқид изидан. Хоразм область агросаноат комитетининг мева ва сабзавотларни қишга тайёрлаш ва сақлаш борасидаги изланишлари ҳақида (такрорий).
* * *
18.15 Кўрсатувлар программаси.
18.20 Мактаб ўқувчилари учун. «Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб». ҚҚАССР ва республика областлари болалар бадиий ҳаваскорлик коллективларининг телевизион фестивали. Экранда — Хоразм области ёшлари.
19.30 «АХБОРОТ».
19.50 «Оналар мактаби».
20.20 «Фильм олдидан учрашув». Ҳужжатли фильм.
20.30 «АХБОРОТ».
20.50 Р. Тагор. «Дўстлик мактублари». Адабий кўрсатув.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.00 «Октябрь ёғдуси нур сочар элга». Музикали программа (7 ноябрдаги кўрсатув такрорланади). 1-қисм.
23.15 Кўрсатувлар программаси.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

18.15 Кўрсатувлар программаси.
18.20 Мактаб ўқувчилари учун. «Ильич набиралари».
18.50 «Планета овози». Халқаро обзор.
19.20 Реклама.
19.30 «НОВОСТИ».
19.45 Талабларингизга биноан. Н. Думбадзе. «Қон». Теленовелла.
20.30 «АХБОР».
20.50 Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги олдидан. «Бўстон III» халқ ижодиёти республика телевизион конкурси.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.00 Телевизион конкурснинг давоми.

30 НОЯБРЬ

МТ I

9.00 «ВРЕМЯ».
9.45 Ритмик гимнастика.
10.15 «Спортлото» тиражи.
10.25 «Будильник».
10.55 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».
11.55 «Тонгги почта» музикали кўрсатуви.
12.25 «Саёҳатчилар клуби».
13.25 «Музикали киоск».
13.55 «Қишлоқ янгиликлари».
14.55 «Здоровье». Ленинграддан кўрсатилади.
15.40 «Ералаш». Болалар ҳажвий киножурнали.
15.50 Останкино концерт студиясида СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси, психология фанлари доктори Ш. А. Амонашвили билан учрашув.
17.20 «Эртак ҳузурида меҳмонда». Мультфильмлар:
«Ўлик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак», «Олтин хўрозча ҳақида эртак».
18.45 «Халқаро панорама».
19.30 Сув полоси бўйича Европа чемпионлари кубоги. Финал. «Динамо» (Москва) — «Шпандау-04» (Ғарбий Берлин). «Олимпия» спорт комплексидан кўрсатилади.
20.00 «Кинопанорама».
21.30 «ВРЕМЯ».
22.05 «Янгра, гармонь». Воронеждан кўрсатилади.
23.30 «Телетомошабин ҳамроҳи».
24.00 Янгиликлар.

МТ II

9.00 «Зарядкага сафланинг!».
9.15 «Агар ер бўлмаганда...». Илмий-оммабоп фильм.
9.25 «Онамларнинг мактаби».
9.55 Ижрочи ёшлар концерти.
Свердловскдан кўрсатилади.
10.30 «Рус тили».
11.00 Прокопьевск шаҳар халқ чолғу оркестрининг концерти. Кемероводан кўрсатилади.
11.25 ТОЖИКИСТОН ССР ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.
12.25 «Жаҳон музика маданияти хазинасидан». А. Н. Скрябин. 3-симфония.
13.15 «Дунё ва ёшлар».
13.50 Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар.
14.20 «Революция туфайли туғилган». Ўн серияли телевизион бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). 3-фильм.
15.40 А. Блок ижодига бағишланган телевизион ҳужжатли фильм («Экран»).
16.35 «Афсонавий мерган». К. М. Вебернинг романтик операси. Дрезден «Земпер-опера» театрининг спектакли.
19.30 «Ҳайвонот оламида».
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!».
20.50 Баскетбол бўйича СССР чемпионати. Эркаклар. «Строитель» — «Жальгирис». Минскдан кўрсатилади.
21.30 «ВРЕМЯ».
22.05 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Шахсан таниқли». Бадиий фильм («Арманфильм» киностудияси).

ЎзТВ

7.25 Ритмик гимнастика.
7.50 Телефильм.
8.20 «Тонгги тароналар».
8.30 «АХБОРОТ.
8.50 «Олтин дарахтзор сўзлаганда». Телефильм.
9.00 Москва. «ВРЕМЯ».
9.40 «Биргаликда куйлаймиз». Ф. Назаров П. Мўмин шеърига басталаган «Беш баҳо» қўшиғи ўргатилади (такрорий).
10.00 «Футбол мавсуми якунлари». Спорт кўрсатуви.
10.45 «Касаба союзлари—коммунизм мактаби». Ўзбекистон тармоқ касаба союзларининг съездлар оралиғидаги фаолияти ҳақида.
11.20 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар» (такрорий).
12.20 «Театр учрашувлари». Ўзбек ва болгар қўғирчоқ театри усталарининг ўзаро ҳамкорлиги ҳақида.
13.10 «Сифат — бош мезон». Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифатини яхшилаш ва турини кўпайтириш борасидаги Сурхондарё область агросаноат комплекси корхоналарининг иш тажрибаси ҳақида.
13.40 Реклама.
* * *
17.55 Кўрсатувлар программаси.
18.00 Болалар учун. «Қувноқ шаҳарча».
18.30 С. Раҳимов хотираси совриниучун классик кураш бўйича XII Бутуниттифоқ турнири. Анъанавий мусобақалардан репортаж.
19.10 «Дунёда тинчлик учун». В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалидан репортаж.
19.30 «АХБОРОТ».
19.50 «Мультипанорама».
20.30 «АХБОРОТ».
20.55 «Санъат олами». Рассом Жавлон Умарбеков.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.05 «Инсон ва замин».
22.35 «Октябрь ёғдуси нур сочар элга». Музикали программа. 2-қисм.
23.50 Кўрсатувлар программаси.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

16.00 Кўрсатувлар программаси.
16.05 Мультфильм.
16.25 «Новинки» киноклуби.
17.45 «Нурафшон мозаика». Телефильм.
18.05 ЖАДАЛЛАШТИРИШ. «НТП: реаллик ва муаммолар». 2-кўрсатув.
18.45 Москва. «Халқаро панорама».
19.30 «Гармония». Юқори синф ўқувчилари клуби.
20.40 «Тубалук жаш». «Ленинчил жаш» газетасининг 60 йиллигига.
21.30 Москва. «ВРЕМЯ».
22.00 «Давлат қабули — сифат кафолати». Матбуот конференцияси.
23.05 «Қирғиз санъати кишилари». Қирғизистон ССР халқ артисти А. Жангорозова.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/XI да **Спартак**, 22/XI да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/XI да **Келинлар қўзғолони**, 22/XI да **Рўё.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/XI да **Ёшликда берган кўнгил**, 22/XI да **Ур, тўқмоқ** (15.00), **Ҳийлаи шаръий** (19.00).

КИНО

21 НОЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МАРКАЗИЙ КЎЧАДАН ОРКЕСТР БИЛАН» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«КЕЛИН-КУЁВЛАР УЧУН СОЯБОН» — **Қозоғистон** (16, 18, 20.00; телефон 35-24-92), **Восток** (16, 18, 20, 21.30; телефон 91-14-61), **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (18, 20, 21.30; телефон 78-47-25).

«ТОМДАГИ РАҚСЛАР» — **Қозоғистон** (17, 19.00; телефон 35-24-92).

«ЛУИЗИАНА» — **Москва** (16, 18, 20.40; телефон 33-05-01), **Ватан** (16, 18.30; 21.00; телефон 74-30-38).

«ҚИРОЛ ҚИЗИҚЧИСИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги** (17, 19, 21.00; телефон 53-65-87).

«ҚОТИЛЛИКДА ҚАТНАШГАНЛАР» — **К. Ёрматов номли** (тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«ҚЎШНИ АЁЛ» — **Чайка** (17, 19, 21.00; телефон 77-06-20).

«ШАКТИ» — **Тинчлик** (16, 18.30, 21.00).

«РАҚСГА ТУШИШНИ ЎРГАН» — **Искра** (жуфт соатларда), телефон 39-14-59).

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИНИНГ САРГУЗАШТЛАРИ» — **Санъат саройи** (17, 20.00; телефонлар 44-21-44, 44-21-34).

«ХОРИЖИЙ МАРКАЗ ЭМИССАРИ» — **Санъат саройи** (16, 18.30, 20.40).

«ЧИЧЕРИН» — **К. Ёрматов номли** (17, 20.00; телефон 24-22-66).

22 НОЯБРДА
БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«МАРКАЗИЙ КЎЧАДАН ОРКЕСТР БИЛАН» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон: 33-44-52).

«КЕЛИН-КУЁВЛАР УЧУН СОЯБОН» — **Қозоғистон** (12, 14, 16, 18, 20.00; телефон 35-24-92), **Восток** (12, 14, 16, 18, 20, 21.30; телефон 91-14-61), **Тошкент Советининг 50 йиллиги** (10, 12, 14, 16, 18, 20, 21.30; телефон 78-47-25).

«ТОМДАГИ РАҚСЛАР» — **Қозоғистон** (13, 15, 17, 19.00; телефон 35-24-92).

«ЛУИЗИАНА» — **Москва** (11, 13.30, 16, 18.20, 20.40; телефон 33-05-01), **Ватан** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00; телефон 74-30-38).

«ҚИРОЛ ҚИЗИҚЧИСИ» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги** (11, 13, 15, 17, 19, 21.00; телефон 53-65-87).

«ҚОТИЛЛИКДА ҚАТНАШГАНЛАР» — **К. Ёрматов номли** (тоқ соатларда, телефон 24-22-66).

«ҚЎШНИ АЁЛ» — **Чайка** (13, 15, 17, 19, 21.00; телефон 77-06-20).

«ШАКТИ» — **Тинчлик** (13, 16, 18.30, 21.00).

«РАҚСГА ТУШИШНИ ЎРГАН» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«АЛИБОБО ВА ҚИРҚ ҚАРОҚЧИНИНГ САРГУЗАШТЛАРИ» **Санъат саройи** (11.30, 14, 17, 20.00; телефон 44-21-44, 44-21-34).

«ХОРИЖИЙ МАРКАЗ ЭМИССАРИ» — **Санъат саройи** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40).

«ЧИЧЕРИН» — **К. Ёрматов номли** (11, 14, 17, 20.00; телефон 24-22-66).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 22/XI дан бошлаб **Ленинград цирки артистларининг гастроллари** (16, 19.00).

ДАВЛАТ РУС ОПЕРЕТТА ТЕАТРИДА
27 декабрь — 10 январь кунлари
ЯНГИ ЙИЛ ТОМОШАЛАРИ
Арча атрофида Қорбобо, Қорқиз ва бошқа эртак қаҳрамонларини, шунингдек, «Музикания мамлакатидаги саргузаштлар»ни
(музикали эртак)
томоша қилишингиз мумкин
Композитор В. МИЛОВ.
Коллектив заявкалар қабул қилинади.
Справкалар учун телефон: 77-85-92.

Тошкент марказий универсал магазини коллективи собиқ коммерция директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган савдо ходими
Бобожон МАҲМУДОВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
(«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-55-37, 32-53-83; саноат ва қурилиш — 32-57-84; шаҳар хўжалиги ва транспорт — 32-55-39; фан ва маданият — 32-53-10; ахборот ва спорт — 33-28-95, 32-55-32; хатлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р—13081. Газета якшанбадан ташқари ҳар куни, бир йилда 300 марта чиқади. Тиражи — 50.381. Б. — 2138. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.